

всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

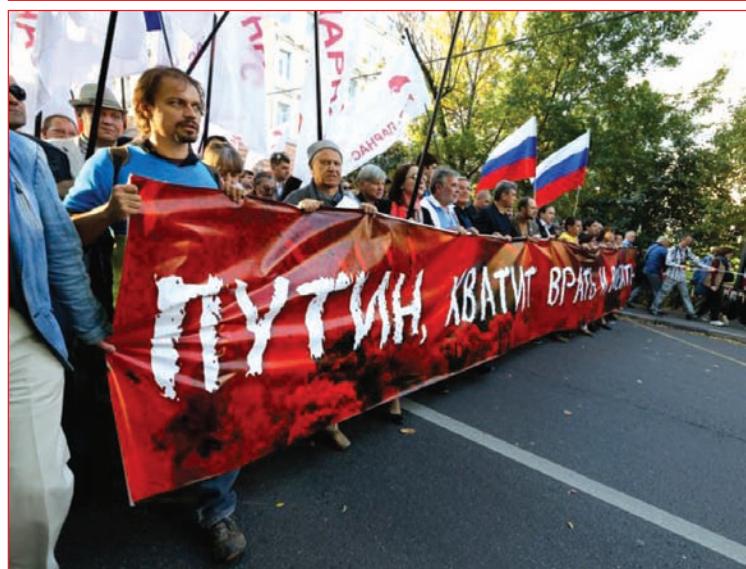
<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 39 (1820)

П'ятниця, 26 вересня 2014 р.

Видався з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

«ЛЮБИТЬ»

ПО-РУССКИ...

ЛЮБОВ НЕ ЗАМІНИТИ СТРАХОМ

Про те, як помічник Держсекретаря США Вікторія Нуландчастувала людей на Майдані пиріжками, російські ЗМІ розповідають ледь не щодня. При цьому пиріжки перетворюються то на булочки, то на печиво, ймовірно, залежно від гастрономічних уподобань самого автора матеріалу. Але це не важливо. Важливо довести в такий спосіб, що Америка спонсорувала Майдан, який сама ж і організувала, аби дестабілізувати ситуацію неподалік від російських кордонів. Вірите?

На той час Росія ще не відмкнула для кримчан українське телебачення, і спостерігала в прямому ефірі за знаменитою сценю. Пиріжків у пакунок могло вміститися не більш як півтора десятка, і для багатотисячного Майдану це було як для слона муха, що навіть некоректно зіставляти з кількома російськими конвойами із гуманітарним вантажем по 2 тис.

тонн кожен, спрямованими на південно-східну Україну, на підтримку сепаратистів та російських найманців. Але це — не спонсорування бунтівних регіонів, а «велика гуманітарна місія», якій має аплодувати стоячи все світове співтовариство.

Не хочу сказати, що сьогодні людям там живеться солодко, як і про те, що вони самі обрали таку долю. Навіть за анджовані російські ЗМІ визнають, що антидержавний заколот підтримує лише половина тамтешніх жителів, а гуманітарний вантаж, сподіваючись, розподіляється не лише поміж сім'ями ополченців, яких очолюють люди з російськими паспортами.

Про події на Донеччині і Луганщині розповідає, зокрема, фотовиставка Максима Василенка «Донбас. Безвихід війни», яку фотокореспондент «РИА Новости» скомпонував у результаті поїздок на територію АТО. Ке-

рівництво етнографічного музею розмістило її в напівтемній кімнаті, що перебуває в стадії капітального ремонту і нагадує своїм лише оштукатуреними стінами бомбосховище (іх, тимчасово населеніні тамтешніми «дітьми підземелля», на фотографіях чи не найбільше). Було by несправедливо відмовити автору робіт у хисті і

звести його працю до виконання політичного замовлення, хоча саме цим і займаються в тих краях російські журналісти. Але в даному випадку працівниця музею, яка виступала на презентації, мала навіть підстави говорити про виставку як про факт мистецтва, відсторонюючись від політики.

(Продовження на 3-й стор.)

На фотовиставці «Донбас. Безвихід війни»

СЛОВО — ЗБРОЯ!

Дмитро ПАВЛИЧКО

ПРИМИРЕННЯ

Земля в Донецьку — кров і рани, В Луганську — рани і руда, А в Києві димлять вулкани Майдану заслого. Біда! Примирення з'явилось хитре, Здурив хтось наші прапори. Європа склипне

і слози витре,

А ти, народе мій, помри; Помри, як воїн, що повірив Полковникові КДБ, І вийшов голіруч на звірів, Щоб дерти на шматки тебе. Спинись! Поглянь —

Європа біла, Як проскура, але в душі З дияволом вона схотіла Змиритись на своїй межі. А та межа — то наша шкіра. Народе мій, відкрій вогонь, Поклич казаха та башкира, І дай братам найкращу броню!

Забудь обіцянки Берліна, Примирення — то кров і смерть, А битва — то снага нетлінна, Твоєї волі вічна твердь.

Народе мій, брехня кривава, Тебе обсочує, як змій, — Та не впаде твоя держава Й ти не впадеш на прапор свій.

Твоя мета — то перемога, І твого духу вишній лет, І зламаний на вістрі Бога Імперії крутій хребет!

08.09.2014, Кіїв

ПІСНЯ ПРО ПЕРЕМОГУ

Ми — укри, діти житніх нив, А ви — голодні темні обри. Нас Бог як чоловік створив, А ви — плоди сліпої кобри.

Ми — українці, русичі, А ви — побіжники Чингіза; Наш хліб — коржі та калачі, А ви — то грати із зализа.

Ми піднімаємо честь людей, А ви дрете із людства шкіру; Володар наш — то Прометей, А ви — кривавий

страж Сибіру.

Ми повстали з роду в рід За нашу націю ѹ свободу, Ви ж брали нас

в колючий дріт,

Палили зверху аж до споду. Ви — жах Європи,

смертна мста

За людяні найвищі чола, А ми — її святі врата, Кров, що горить,

як свічка гола.

Ми — Відня й Лондона щити, Тяжкими Господа словами Нам сказано перемогти Або померти в битві з вами.

Ми вас не боймось. Тремтіть! Та ж нам не вперше

помирати —

Ми — воїни семи століть І вже воскресла наша маті. Під вашим лютим тягарем Ми вирости незламні, вперти, І вже ніколи не помрем, Розп'яті переможці смерті.

01.09.2014

ПІСНЯ ПРО НАДІЮ

Війна примить, земля горить На попелищах тліну. Надія Савченко летить З неволі в Україну.

Та не літак несе її, А подих непокори — Понад криваві ручай, Понад розріті гори.

Поглянте, хлопці, в небеса: До вас летить Надія, Ясна, як Господа слізоза, Як України мрія!

Гримить війна, все йде на зруб, А дух свободи лине, І сяє золотий тризуб З дівочої кофтини.

«Я Батьківщині присягла, Відстаньте ж ви од мене!» І тихе суддів кагала, Єство Москви мерзенне.

Поглянте, хлопці, в небеса: До вас летить Надія, Ясна, як Господа слізоза, Як України мрія!

Заговоріть, серця німі, Та не ридайте, кволі! Надія Савченко в тюрмі, А дух її — на волі.

Хоч три імперії зберіть, Все путінство собаче, — Той дух зламає вашу кліть, Не зрадить, не заплаче!

Поглянте, хлопці, в небеса: До вас летить Надія, Ясна, як Господа слізоза, Як України мрія!

30.08.2014, Конча-Озерна

* * *

Коли номер готовувався до друку, надійшло повідомлення «ІТАР-ТАСС» з посиланням на офіційного представника

Слідчого комітету РФ Володимира Маркіна, що український льотчик

Надій Савченко,

яка звинувачується у причетності до вбивства російських журналістів під Луганськом, призначили психіатричну експертизу

в Москві. Адвокати надали переконливі докази відсутності вині тіньової підзахисної, але «москвосудилице» триває...

**КРИМСЬКА
СВІТЛИЦЯ**

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
бул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 2000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журнальне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Київ
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплатна, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050)310-56-63

ПЕТРО ПОРОШЕНКО ЗАДОВОЛЕНІЙ «ЧІТКОЮ І ПРАКТИЧНОЮ РОЗМОВОЮ» З КЕРІВНИЦТВОМ США

17 вересня Президент України Петро Порошенко відвідав Канаду зі своїм першим офіційним візитом, 18 вересня він був у США, де мав зустріч з Президентом Сполучених Штатів Америки Бараком Обамою.

Зустрічі Президента України в Держдепартаменті США, Конгресі та Білому дому мали дуже практичний характер та засвідчили тверду прихильність США розширити допомогу Україні в складний для неї час.

Про це заявив сам Глава Української держави після зустрічі в Білому дому з Президентом США Бараком Обамою, передає власний кореспондент «Укрінформу».

ШОТЛАНДЦІ ЗБЕРЕГЛИ БРИТАНІЮ І РОЗЧАРУВАЛИ... АКСЬОНОВА

18 вересня у Шотландії відбувся референдум щодо того, чи залишатися у складі Великої Британії. Явка на референдумі була високою: на виборчі дільниці прийшли понад 80% громадян. 55,3% виборців проголосували проти незалежності, тоді як за відокремлення висловилося 44,7% шотландців, повідомляє Бі-бі-сі.

Прем'єр-міністр Великої Британії Девід Кемерон привітав співвітчизників із результатами референдуму, в якому більшість висловилася проти незалежності Шотландії. «Народ Шотландії сказав своє слово, і результат чіткий. Вони зберегли нашу країну чотирьох націй разом, і, як і мільйони інших

чів на парламентські вибори.

«Кількість делегацій, які ми очікуємо і які реально допомагатимуть Україні в тій складній ситуації, в якій вона опинилася, свідчить про те, що лідерство США в допомозі розв'язання проблем України та деескалaciї ситуації на ході є надійним і твердим, за що я хотів би подякувати», — наголосив П. Порошенко.

Він зазначив, що під час перебування у Вашингтоні «відчув фантастичну підтримку» уряду, парламенту й американського народу.

«Краше передати ті відчуття, що зараз має американський народ щодо України, ніж в Конгресі, було б складно. Абсолютно така сама атмосфера, як і в Конгресі, панувала зараз у Білому дому», — підкреслив Президент України.

людей, я щасливий, — сказав прем'єр. — Не може бути жодних суперечок, жодних переголосувань. Ми почули тверду волю шотландського народу».

У тому випадку, якби більшість жителів Шотландії проголосували за незалежність, 24 березня 2016 року регіон вийшов би зі складу королівства.

* * *

Керівник окупаційної «влади» Криму Сергій Аксьонов сподівався, що референдум у Шотландії може легалізувати анексію Криму, пише «ІТАР-ТАСС». «Якщо буде прийнято рішення про визнання референдуму, то це означатиме, що і Крим має бути визнаний автоматично», — заявляв він напередодні референдуму. Та не судилося...

КАНДИДАТІВ У НАРДЕПИ УЖЕ МАЙЖЕ 2,5 ТИСЯЧІ

Центрвиборчком зареєстрував кандидатами у народні депутати 2372 особи, у тому числі 1070 мажоритарників та 1302 — за списками політсил. Про це повідомила прес-служба ЦВК.

Зокрема, на засіданні у вівторок кандидатами у багатомандатному виборчому окрузі зареєстровані 222 представники партії «Народний фронт», 200 членів «Сильної України», 173 «спісочники» партії «5.10» та 17 — «Інтернет-партії України». При цьому комісія відмовила у реєстрації декільком представ-

никам, зокрема, «Сильної України», серед яких екс-генпрокурор Святослав Піскун.

В одномандатних виборчих округах зареєстровані 179 кандидатів, висунутих ВО «Батьківщина», 118 представників «Народного фронту», 3 кандидати від партії «СІРІ-УС», 1 — від НРУ, а також 93 самовисуванці. Відмовлено в реєстрації 27 кандидатам.

До слова, до першої п'ятрінки списку «Інтернет-партії» увійшли директор ТОВ «Тема» на сторону сили» Дарт Вейдер, директор «Палпатін фінанс груп» Імператор Пал-

патін, провідний інженер Інституту технічної телефонії НАН України Степан Чубакка, безробітна Аміда Падме та директор ТОВ «Сайменс ЛТД» Магістр Йода.

Нагадаємо, для реєстрації кандидатами в народні депутати по багатомандатному виборчому округу політичні партії мають сплатити внесок у розмірі 1 млн. 218 тис. грн. та надати низку підтверджуючих документів осіб, які балотуються до парламенту, відповідно до норм чинного законодавства.

* * *

«Вибори: команда, без якої їм не жити...» — читайте на стор. 4

блізько 15-20 хвилин. Константинов був єдиною безальтернативною кандидатурою, яку висунула на посаду «голови» «держради» партія «Єдина Росія», що отримала в новому «парламенті» Криму 70 мандатів із 75.

Виборчком Криму затвердив результати «виборів» депутатів «Державної ради», які пройшли 14 вересня. Україна, Євросоюз, США і НАТО не визнали результати цих «виборів» у Криму, а Генпрокуратура України порушила за фактом незаконних «виборів» кримінальну справу.

УПІЗНАНО ТІЛА 224 ЖЕРТВ КАТАСТРОФИ БОЇНГА

У Малайзію доставлені тіла ще трох загиблих в авіакатастрофі Боїнга на Донбасі. Як повідомляє «ІТАР-ТАСС», траурну церемонію в Куала-Лумпур зустріли спеціальний літак з тілами малайзійців, що прибув з Амстердама.

«Членів королівської сім'ї та міністри уряду зустрічали вже п'ятий подібний борт. Всього останки 41 загиблого були повернуті до Малайзії. Після приземлення літака що фахівці повинні не тільки зібрати речові докази, що

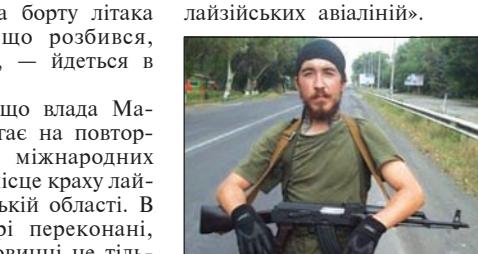
чання. Міністр транспорту країни Ліоу Тіонг Лай повідомив, що з 298 чоловік, які перебували на борту літака Boeing 777, що розбився, упізнані 224», — йдеться в повідомленні.

Нагадаємо, що влада Малайзії наполягає на повторному доступі міжнародних експертів на місце краху лайнера в Донецькій області. В Куала-Лумпур переконані, що фахівці повинні не тільки зібрати речові докази, що

РОСІЙСЬКИЙ НАЙМАНЕЦЬ ПОХВАЛИВСЯ НАГРАБОВАНИМ ЗІ ЗБИТОГО «БОЇНГА»

Російський найманець Сергій Данилов з Чебоксар, який воював у Донецькій області в лавах бойовиків «ДНР», похвалився «трофеями» зі збитого малайзійського «Бойнга». Фотографії награбованого він виклав на своїй сторінці «Вконтакте».

Так, його сім'я п'є чай з чашок зі збитого літака, пише сайт 62.ua. Своїх дітей Данилов одягнув у красиві голландські курточки, що належали пасажирам «Бойнга»...

ЗА МЕЖЕЮ ЛЮДСЬКОГО...

МЗС НАЗВАЛО СТАНОВИЩЕ КРИМСЬКИХ ТАТАР «ДРУГОЮ ДЕПОРТАЦІЄЮ»

Ситуацію, в якій зараз перебувають кримські татари, можна назвати «другою депортациєю». Про це в ефірі телеканалу «112 Україна» заявив речник МЗС України Євген Перебийніс. Він зазначив, що навіть лідери цього народу не мають можливості повернутися до Криму, який анексувала Росія.

«Зараз допомога може прийти тільки від міжнародного співтовариства шляхом посилення тиску на Росію... Сьогодні весь світ має вживати усіх можливих заходів, щоб змусити Росію поводитися у рамках міжнародного права. Також ми чекаємо допомоги від російського громадянського суспільства», — сказав Є. Перебийніс. Дипломат також запевнив, що «питання кримських татар буде остаточно вирішено, коли Крим повернеться до складу України».

Нагадаємо, переслідування представників кримськотатарського народу стали тенденцією в анексованому Криму. Обшуки і перевірки з боку російських спецслужб піддаються будинки, школи, медресе, мечеті.

ДЕПОРТАЦІЮ ПОГРОЖУЮТЬ УСІМ, ХТО НЕ ВИЗНАЄ КРИМ У СКЛАДІ РОСІЇ

Так званий прокурор Криму Наталія Поклонська (у народі «Няша») погрожує депортациєю з півострова всім, хто «розплює міжнаціональну ворожнечу». Про це вона написала на своїй сторінці в Facebook.

«Всі дії, спрямовані на невизнання входження Криму до складу Росії, переслідуватимуться згідно із законом. Крим того, людям, які розпалюють міжнаціональну ворожнечу на території Республіки Крим, загрожує депортация», — повідомила Наталія Поклонська.

Цей пост «прокурора-Няши» знайшов відгук у душах і серцях кримчан — він отримав 156 «лайків», а з 18 коментарів лише один «з критикою». «Сталінізм. Як можна радіти поверненню сталінських репресій? Люди, ви з'їхали з глупду», — написав користувач Volodymyr Kundzich.

Раніше про жорсткі заходи за невизнання входження Криму до складу Росії, переслідуватимуться згідно із законом.

Кримськотатарські відставки зі складу Кримської влади відбуваються згідно з законом. Кримськотатарські відставки зі складу Кримської влади відбуваються згідно з законом.

Як повідомляв «Укрінформ», колишня співробітниця Генпрокуратури України Наталія Поклонська була призначена прокурором анексованого Криму указом президента РФ від 2 травня 2014 року. Генеральна прокуратура України звільнила Поклонську зі своїх лав і відкрила кримінальне провадження за співучастю у діялі зі захоплення АРК.

КЕРЧЕНСЬКА ПЕРЕПРАВА ЗАКРИЛАСЯ

Штурм повністю відрізав Росію від Криму. Робота Керченської переправи зупинилася. Про це повідомляє сайт «Крим. Реалії» з посиланням на прес-службу російської Єдиної транспортної дирекції.

«Вчіз 23 на 24 вересня в Керченсь

ЛЮБОВ НЕ ЗАМІНИТИ СТРАХОМ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)
Ось стойть загублена на дорозі біля плями, схожої на замиту кров, дівчина туфелька. Що сталося з її господинею? Чи не за нею гірко плаче ця бабуся? А працівниця музею пояснює те, що написано під фотографіями і чого в сутінках не розгледіти.

— Онука цієї жінки щойно ходила в магазин, і її тяжко поранило. Дівчинка померла у басейні на руках. А ця родина, в якої зруйновано дім, оселилася у власному туалеті.

Ще одна фотографія коментарів не потребує: літня жінка виходить з двору і зачинає за собою ворота. За старою звичкою. Бо вже немає ні будинку, ні огорожі, цілими тільки ворота й лишилися.

Такі фотофакти є промовистішими за багатослівні пропагандистські речітативи. Ось тільки висновки з побаченого кожен робить свої, і, насамперед, ті, до яких підготували людей пропагандисти. Не стала винятком і емоційно стримана працівниця музею. Її почуття прорвались назовні, коли вона не без задоволення коментувала фотографію, зроблену у День Незалежності України. Аби признати і державу, і її захисників та сплюндрувати сам факт незалежності, так звані ополченці влаштували парад військово-полонених, даючи змогу місцевому населенню вимістити на них своє невдовolenня з приводу пошушення міжнародної конвенції щодо військовополонених. На таїнний цинізм навіяли чи були здатні навіяти сепаратистські налаштовані українці Донбасу, які ще недавно жили єдиною сім'єю з представниками інших регіонів, а свого часу теж віддали голоси за незалежність своєї країни?

Інша справа громадяні Російської Федерації на чолі з її урядом, які скористалися політичною нестабільністю в сусідній державі, аби таки не допустити її входження в ЄС, ні в НАТО, а якщо вдається, взагалі перетворити Україну на власну провінцію. Про будь-які сентименти тут взагалі не йдеТЬся.

«Чудовище мохнатое, мерзкое, русофобское», — говорить з телекрану про «укрів» російський письменник Олександр Проханов. А його колега Едуард Лимонов заявляє, що перемога має бути тільки воєнною зі встановленням кордону в Києві (це — щодо перемир'я). «Ворогами», «божевільними», у яких «ніколи не було держави» письменник називає українців і йому вторять інші: «То благо, якщо ці ідюти поміж собою пересваряться!».

А на запитання Олександра Мороза, що передуває на зв'язку з Москвою, звідки в ополченців най-сучасніше важко зброяння, Володимир Жириновський пояснює: «Його продають ополченцям зі складів п'яні українські інтенданти!». А той же Лимонов додає: «Яка різниця, звідки зброя? Геть із Донбасу!».

Та глядача російських телеканалів навряд чи здивують такий цинізм і вульгарна лексика. Дивує інше. Це запитання від Володимира Жириновського

новського, адресоване Олександру Морозу: «Як вам вдалося зробити етнічних росіян, що живуть на Україні, нашими запеклими ворогами, та ще й лютішими, ніж самі українці? Наші радикали не зробили і десятої частини того, що зробили ви...» — розмірковує Володимир Вользович, вже забувши і про «божевільних», і про «ідотів».

Розмова про те, чому переважна більшість українців висловлюється за продовження АТО, точиться й на інших телевізійних майданчиках інших телеканалів. «За що вони нас так ненавидять? Коли матимемо по сусідуство дружню, доброзичливо налаштовану Україну?» — запитують ті, хто буде свою поведінку на злобі й агресії, водночас усвідомлюючи, що в новій Верховній Раді України, вибори до якої відбудуться в жовтні, вже ні на кого буде обергтися у своїх імперських зазіханнях, як дотепер на представників Компартії і Партії регіонів.

Втім, скільки б не виставляли себе росіяни переможцями і на Донбасі, і у боротьбі санкцій на рівні світового співтовариства, їхні поведінка і риторика швидше свідчать про внутрішнє невдовolenня, ніж про насилу переможними лаврами.

Пригадую недавній День Незалежності України в Сімферополі, густо очеплений силовиками пам'ятник Тарасу Григоровичу Шевченку. І хоч не було там українських прапорів, не звучало промов, просто купка людей поклали квіти та помолилася за нові українські «Небесні Сотні», рахунок яких вже давно йде на десятки, жінка, що відповідала на запитання журналістів, за два тижні вже була змушенена покинути Крим. А вона ж і політикою ніколи не займалася, а прийшла до пам'ятника тому, що вже викосило всіх, хто був попереду. То хіба їх переможці чіпають ось таких беззахисних жінок?

Виходить, що чіпають, хоча це і не личить тим, хто бачить себе, насамперед, воїном. Звернімо увагу на російський герб. Перед нами вже не радянські серп і молот, а розпізнити двоголовий хіжак. Не на пацифістських позиціях перебуває і Російська православна церква. Для неї дорога у світі часто-густо лежить по рясні пролитій крові ворогів. А як же настанова про те, що свого ворога треба «возлюбити», за нього молитися? Як же щонайперша Божа заповідь: «Не вбий!». Та і взагалі, чи ви можете увійти собі людину, яка молиться Олександру Невському або Федору Ушакову? Російські священнослужителі й сьогодні частенько віщають, що вони

з телеканів і здаються іноді більше схожими на передовідніні політтехнологів.

Особливо непереконливо звучать слова про «збройний переворот» в Україні. Бо, насправді, там нічого не «перевернулося». При владі ті ж самі особи, що й останнє десятиліття, хіба що за винятком пана Януковича. А якщо це такий вже цінний керманич, Володимир Володимирович цілком би міг скористатися його послугами.

До речі, якщо вже говорити про конституційність чи неконституційність якихось там процесів, тут можуть видатися цікавими і події в самій Росії, де перші особи відшучали спосіб обійти власну конституцію і залишити на третій термін російського президента. Цьому можна знайти пояснення з точки зору політичної доцільноти — внутрішні напруги у російському суспільстві дуже велика і варто змінити стиль керівництва на більш демократичний, так воно може просто розсипатися. А ось для України В. Путін вважає найдоцільнішим перебування при владі людини, яка розграбувала країну, довела її до межі дефолту і до громадянської війни. Бо Янукович — свій, керований.

А у війни обличчя не жіноче, не дитяче і взагалі не людське. Завітайте до «бомбосховища» Кримського краєзнавчого музею — і ви не захочете ні великих зарплат та пенсій, ні рубльової зони, ні заповітних триколорів, ви захочете просто мирного неба, просто обняття найдорожчих вам людей і ніколи з ними не розлучатися.

Щодо письменника Олександра Проханова, то у 70-ті роки він вів творчий семінар у московському Літературному інституті ім. Горького, де я тоді навчалася. То була справжня оаза багатонаціональної літератури, де творчі працівники і студенти одноголосно засуджували письменників, які в гонитві за широю аудиторією відмовлялися від рідної мови на користь російської. Бо, розвиваючи чужу для себе мову, фактично лише збіднюючи її, збіднювали і власні культуру та народ, повернувшись до них спиною. А молодь, яка шанувала рідне слово, була в літніституті на особливому посту. Це стосувалося і «волохатих» «укрів». Та хіба б наважився тоді хтось сказати подібні слова?

А для нинішньої Росії не потрібні симпатики. Вона бере страхом. Хоча, насправді, тих, кого люблять, — не бояться, а кого бояться, — не люблять. І страхом любов не замінить, як не замінить спокій і стабільність штучною бравадою.

ТАМАРА СОЛОВЕЙ

ТИМ ЧАСОМ...

РОСІЯ УРІЗАЛА КРИМУ ФІНАНСУВАННЯ НА 2015 РІК МАЙЖЕ УЧЕТВЕРО

На цільову програму розвитку Криму до 2015 року виділять близько 100 мільярдів рублів, а не 373 мільярди, раніше передбачених проектом федераційного бюджету, повідомляє «Дождь». З проєкту бюджету на 2015 рік і на плановий період 2016 і 2017 років випливало, що 373 мільярди рублів на Крим будуть виділені наступного року. Однак у прес-службі Мінфіну пояснили, що тепер гроші будуть виділяти по роках: у 2016 році — 134,6 мільярда, в 2017-му — 138,4 мільярда.

Заступник міністра РФ у справах Криму Андрій Соколов розповів, що Мінфін до останнього хотів виділити ці гроші відразу, щоб провести фінансування федераційної цільової програми розвитку Криму через Інвестфонд. «Це спроба Мінфіну зарезервувати суму на випадок майбутніх секвестрів якихось, щоб витрати на Крим були захищені», — сказав він.

«ДОСИТЬ БРЕХАТИ Й ВОЮВАТИ!»

- ЗАВІЛИ ПУТИНУ УЧАСНИКИ БАГАТОСІЧЧНОГО «МАРШУ МИРУ» В МОСКВІ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Із кореспондентами Радіо «Свобода» размовляла жінка, яку не хотіли пускати на марш навіть з «офиційним» гаслом маршу «Досить брехати й воювати». Олексій Навальний написав у Твіттері, що не дозволили пронести плакати про божевілля Путіна. Один із лідерів руху «Солідарність» Петро Царьков теж повідомляв, що багато плаців вилучали. Так, із соцмереж стало відомо, що у когось відібрали плакат «Кремлівський шлях — ганьба Росії».

Ще до початку акції активісти роздавали антивоєнні листівки від партій, політичних рухів. Окремі колони утворили партії та політичні рухи «Солідарність», «Яблуко», «РПР-Парнас», громадські організації: ЛГБТ-спільноти, «Зелені». Рух почався під бій барабанів із запізненням на 20 хвилин, оскільки своєчасному початку маршу намагалися перешкодити провокатори, прихильники угруповань «ЛНР» і «ДНР», які в Україні визнані терористичними.

У першій колоні кореспонденти Радіо «Свобода» помітили відомих Радників Бориса Немцова, Михайла Касьянова, Юрія Рижкова, журналістів, громадських активістів Дмитра Биковського, Олександра Рікліна. Деякі люди прийшли на антивоєнний марш у національному українському вбранні, у вінках. Організатори роздавали всім бажаючим українські прапори. Люди, які прийшли на «Марш миру», найчастіше говорили, що не хотять війни з братнім народом, не хотять асоціювати себе з російською агресивною владою.

«Марш миру — марш поборників фашистів» — із таким плакатом вийшли до московського «Маршу миру» кілька молодих людей. Але їх демарші зашкодила поліція. Збиралася групи під прапорами так званої «Новоросії» та угруповань «ДНР» і «ЛНР». Транспарант «Марш зрадників», вивішений на будинку, провівся декілька хвилин. В автозаки поліції сіківськими стрічками, які намагалися спровокувати людей, що збиралася на марш. Провокатори кидали в учасників «Маршу миру» яйця і обливали зеленою. Учасники маршу, дійшовши до Трубної площі, випустили білих голубів — символу миру.

У РОСІЇ СТВОРИЛИ АНТИВОЄННИЙ РУХ

Як передає кореспондент УНІАН, про це в Одеському кризовому медіацентрі під час прес-конференції по скайпу повідомила керівник відділення Об'єднаного цивільного фронту в Санкт-Петербурзі, організатор «Маршу незгодних» Ольга Курносова.

За її словами, однією з основних цілей нової організації є консолідація різних груп будь-якої політичної спрямованості, які протестують проти війни в Україні. «Хочемо втягнути в свою орбіту активістські групи. Україна — питання, яке може об'єднати всіх. Нам важливо лише одне — яку позицію вони займають щодо України», — акцентувала О. Курносова.

Водночас вона зазначила, що російській опозиції необхідно діяти «якомога м'якше», оскільки в РФ « ситуація небезпечна » — «сучасна російська влада набагато жорстокіша», ніж в СРСР у 1980-х.

«Як тільки у нас з'являється перші успіхи, почнеться нова хвиля «посадок». Нам потрібно робити так м'яко, щоб успіхи з'явилися до того, як почнуть садити. І річ не в тім, що, наприклад, я боюся, а в тому, що це відсуне успіх. Навіщо ім у цьому допомагати?» — сказала Курносова.

За її словами, 21 вересня на «Марш миру» в Москві вийшли 100 тис. осіб, велика частина яких — жителі столиці РФ, але прийшли також з Воронежа, Рязані, Санкт-Петербурга.

На думку О. Курносової, така масова акція для уряду країни — певний сигнал, оскільки президент Росії Володимир Путін «найбільше бойтися вульгарної демократії», побоюється, щоб у Москві не відбувся Майдан.

«Людина, яка дивиться лише телевізор і не користується Інтернетом, просто не могла знати про марш. Звичайно, це не ті 100 тисяч, які готові вийти і не піти, поки до їхніх вимог не прислухаються. Але в умовах тотальній ізоляції на ТБ 100 тисяч — дуже багато. Це 100 тисяч сердец, які відкрито підтримують Україну», — сказала О. Курносова.

ВИБОРИ: КОМАНДА, БЕЗ ЯКОЇ ЇМ НЕ ЖИТИ...

...Відволікаючись від малоуспішної війни, суспільство розгорнуло дебати: наскільки новим виявиться обличчя майданного парламенту, чи буде представлений у ньому Майдан, і чи правильно йти у депутати комбатові Семенченку, журналістам Найєму і Лещенку, співачці Огнєвич, спортсменам Вірастюку і Силантьєву?

Що на це сказати? Йти треба усім, хто хоче і має на те кошти. Більше того, історія знає приклади, коли кіноактор і драматург ставали чудовими президентами. А один художник — навіть фюром.

Питання в іншому: навіщо партії беруть їх у списки? Писати закони? Так це краще вдається вченим-професіоналам, та яхіа мало у нас хороших законів, які ніхто не виконує? Шукати правду і критикувати уряд? Але ж журналістам це легче робити за їхньою основною спеціальністю. Контролювати владу? Для цього у демократичній країні існують громадські організації.

Я думаю так: про серйозність намірів будь-якої партії або іншої політичної сили можна судити з того, чи готова вона взяти владу і, головне, розпорядитися цією владою на благо суспільства. Тим більше, коли йдеться про парламентсько-президентську республіку, в умовах якої ми маємо щастя жити.

І готовність цю можна визначити по команді, яку партія формує для управління державою.

Причому під командою треба розуміти не передвиборну групу піарників і політтехнологів і не натовп родичів, земляків, охоронців та особистих адвокатів, необхідний при розпилах і відкатах. І навіть не менеджерів із роботи з персоналом.

Адже управління країною — це не керування чиновницьким апаратом, а взаємодія національних еліт — політичних, економічних, моральних, які й формують заування завтрашнього дня для країни. І політична команда — це комунікатори між елітами. Членів команди не може бути багато. Сиріл Паркінсон, автор відомих «Законів Паркінсона», писав, що таку команду може складати тільки вузьке коло однодумців, людей, об'єднаних однією метою і здатних на волові рішення. Це свого роду «кабінет» (за аналогом з Кабінетом Міністрів), який складається максимум із семи осіб. Більша кількість людей у команді неминуче приводить до розподілу на крила, які опонують, і взаємної ворожечі.

Отже, проглянемо попередні списки кандидатів у депутати, з якими партії йдуть на вибори, і з'ясуємо, чи здатна кожна з них сформувати свій «кабінет». У чомусь висновки будуть неповні, як не до кінця відкріті й самі списки, не кажучи вже про численну кількість мажоритарників. Але все-таки.

1. **«Блок Петра Порошенка».** За прогнозами політологів, може так статися, що політсила президента отримає можливість самостійно сформувати уряд. Чи є у нього відповідна команда? Найімовірніше, на місце прем'єр-міністра претендуватиме висуванець рідної для Порошенка Вінниці Володимир Гройсман, який входить до першої п'ятерки. Саме він при нещодавній спробі Яценюка подати у відставку готовий був зайніти його крісло. Це — стовідсотково член команди президента. Складніше з першим і другим номерами списку. Віталій Кличко — молодший партнер Порошенка, і дуже допоміг йому з формуванням виборчої структури на місцях. Але, незважаючи на перше місце у списку, він, з цілком зрозумілих причин, не готовий зайняти місце прем'єра чи, може навіть, віце-прем'єра (хіба що — з гуманітарним питанням). Лідер «Удару», судячи з усього, залишиться тримати Київ.

Не ризикну обережний і зважений Порошенко просувати в уряд і Юрія Луценка, пам'ятаючи про багату на нештатні ситуації історію його перебування на посту міністра внутрішніх справ. Як хороший три-

бун Луценко — незамінний лідер депутатської фракції (або більшості). Він може претендувати і на місце спікера ВР, але тоді доведеться вирішувати питання Турчинова.

Чи можна назвати командою Порошенка Мустафу Джемілева, Ольгу Богомолець, Юлію Мамчур, Марію Матіос, які увійшли до першої десятки? Або тих же Сергія Лещенка і Мустафу Найєма? Скоріш за все, це звична для вітчизняного політикуму вітрина партії, заявка на певні тренди (підтримка кримських татар, висуванів Майдану, військових, культурної інтерлінгвії, свободи слова тощо). Чи буде вплив цих людей на президента визначальним? Досвід попередніх 25 років демократичних виборів підказує — ні.

Сергій Квіт, Павло Розенко та інші нинішні і колишні міністри, а також заступник глави АП політтехнolog Igor Griniv і близький Порошенку медіаменеджер Юрій Стець можуть увійти до пропрезидентського уряду як добросовісні виконавці, але навряд чи з виришальними голосами.

Набагато цікавішою може бути роль як членів «кабінету», які йдуть від «Блоку Порошенка» по мажоритарці, Давида Жванії, Олександра Третякова і Віктора Балогу. Це старі і надійні товарищи. З Балогою Петро Олексійович знайомий по СДПУ(о) Суркіса і Медведчука. Жванії і Третяков працювали з Порошенком у президентській команді Віктора Ющенка, і з легкої руки соратників Тимошенко запам'яталися як «люbi друзi». До речі, одним із винуватців розколу між командою Ющенка і Тимошенко вважався Микола Томенко, який нині входить до першої десятки президентського блоку. Через відмову ЮВТ звільнити його з віцепрем'єрської посади Ющенко відправив у відставку саму Тимошенко, а для балансу — і Порошенка — з посади секретаря РНБО.

2. **«Радикальна партія Олега Ляшка»** за низкою соцопитувань у рейтингу виходить на друге місце. Як діявши криється у деталях, так справжні партнери Ляшка ховаються, напевно, у списках нижче за десятий номер. Оскільки тих, хто у першій десятці, важко назвати командою. Два комбати, «політ'язень», співаки, плавець, майданівець, волонтер — маємо, так би мовити, повний презентаційний набір.

Із усієї десятки вибивається тільки Ігор Попов, який колись очілював Комітет виборців, а потім разом з Віктором Балогою, що входив до «Єдиного центру», толерантно поставився до Януковича і воював з БЮТ. Його присутність м'яко нагадала про певного суб'єкта вітчизняної політики з прізвищем Львочкін. Хоча уявити Ігоря Попова і Олега Ляшка командою — вельми складно.

При деяких розкладах може статися, що президентській силі для коаліції доведеться домовлятися з лідером радикалів. Ляшко, звичайно, вимагатиме місце в уряді. Міністром якого б міністерства не виявилася людина з вілами, — на це варто подивитися.

3. **«Громадянська позиція».** Важко назвати однією командою Анатолія Гриценка і лідера «Демальянсу» Василя Гацька. Найімовірніше, це — попутники, які об'єднали зусилля з метою синергії партійних потенціалів. Незважаючи на чималий рейтинг, якщо хтось зі списку Гриценка і буде представлений у владі, то тільки він сам. У такому разі йому доведеться приєднатися до команди, яка вже склалася. Що Анатолію Степановичу вдається.

4. **«Народний фронт».** Після проходу переговорів про єдиний список між Порошенком, з одного боку, та Яценком і Турчиновим, — з іншого, президент отримав гідного опонента своїй політичній силі. Рейтингу «фронтовиків», правда, не такий високий, як ім хотілось б, зате команда справді склалася: це дует Арсеній Яценюк — Олександр Турчинов. Судячи з усього,

они серйозно вирішили не поступатися нікому завойованими постом і кров'ю постами прем'єра і спікера. До команди можна з повним правом віднести також Арсена Авакова, якого, незважаючи на нинішню критику МВС, ні Яценюк, ні Турчинов не здали. І колишнього секретаря РНБОУ Андрія Парубія. Чомусь здається, що і голос Вікторії Сюмар у «кабінеті» Яценюка-Турчинова буде вагомим.

Жест Турчинова, який поступився другим місцем у списку Тетяні Чорновол, це — жест символічний, який свідчить про те, що Олександр Валентинович — хороший учень Тимошенко (та пішла далі — віддала лютніці Надії Савченко перше місце у списку). Реально Тетяну Чорновол, як і В'ячеслава Кириленка, Ксенію Ляпіну членами команди назвати можна умовно — це досить незалежні люди, здатні, як ми знаємо, на резонансні демарші. А ось Сергій Пашинський, Микола Мартиненко, Микола Княжицький, які стоять нижче у списку, коли йдеться про переговорників між елітами, можуть згодитися.

Загалом же у Яценюка і Турчинова вистачає кадрів, щоб сформувати кістяк нового уряду. А два комбати у першій десятці, спортсмен Василь Вірастюк і козак Михайло Гаврилюк на мажоритарці — це буде для підкреслення слова «фронт».

5. **«Батьківщина».** Про роль Надії Савченко у списку Юлії Тимошенко вже писалося. Корисно тут одне: можливо, депутатський статус допоможе полегшити її долю. Навряд чи можна вважати членом команди ЮВТ Ігоря Луценка — тут та сама історія, що і з Тетяною Чорновол. 26-річний юрист Олена Шкрум і представник селищного самоврядування Вадим Івченко — також швидше ілюстрація певної орієнтації на наміри партії.

Втім, команда у Юлії Тимошенко залишилася, правда велими поскубана. Це, насамперед, — Григорій Немія, який мобілізував на захист Тимошенко, а потім і Євромайдану, американських і європейських політиків, «тіньовий прем'єр» Сергій Соболєв, полум'яній спікер Олександра Кужель. Людина команди, але навряд чи здатна увійти до уряду, — Сергій Власенко. Із тіньового кабінету — Олександр Абдулін і Андрій Кожем'якін. 20-е місце колись першоп'ятірочника Андрія Шевченка — яскраве свідчення того, що хорошому журналістові складно вписатися у команду політиків.

Юлія Тимошенко намагатиметься увійти до демократичної більшості і вибити там місце, як мінімум, для Немія і Соболєва.

6. **«Сильна Україна»** Сергія Тігіпка. Важко назвати однією командою Тігіпка і Валерія Хорошковського, хоча порівно і той, і інший не раз були представлені в владі. Схоже, їх прив'язали один до одного інтереси спільні спонсорів — на гадку спадають імена Львочкіна і Фірташа. Якщо це так, в обох колись «молодих» колись «реформаторів» у разі потраплення до ВР є шанс влітися в більшість як миро-

творчого крила. Вічні важкоатлети Святослав Піскун, Олександр Волков і Таріел Васадзе, скоріш за все, просто купили лотерейний квиток.

7. **«Опозиційний блок».** Якою командою можуть бути Вадим Рабінович, Сергій Ларін і Наталія Королевська, — важко собі навіть уявити. Кожен з них може намагатися пройти у ВР зі своїх причин: хтось, рятуючись від слідства, хтось, виконуючи установку Москви, хтось, щоб захистити бізнес. Хто і навіщо, думайте самі. Команду міг збирати Борис Колесніков із залишками Партії регіонів, але він, як ми знаємо, «з'їхав» з теми.

8. **«Свобода».** Партия ніколи не ставила собі за мету взяти владу, про це свідчить небажання її лідера Олега Тягнибока нести тягар виконавчої влади. Відповідно підходячи до цього, команда для цього немає. В уряді Яценюка представники партії себе яскраво не проявили. Виріс до державного діяча хіба що Руслан Кошулінський.

9. **«Самопоміч».** Єдиною людиною, вже сьогодні готовою увійти до уряду, можна вважати тільки духовного лідера об'єднання — львівського мера Андрія Садового. Але його у списках немає. Головний люстратор країни Єгор Соболев, як і головний реаніматор реформ Ганна Гопко за своїм характером — громадські контролери і на відміну від інших членів команди назвати можна умовно — це досить незалежні люди, здатні, як ми знаємо, на резонансні демарші. Але його в списках немає. Головний люстратор країни Єгор Соболев, як і головний реаніматор реформ Ганна Гопко за своїм характером — громадські контролери і на відміну від інших членів команди назвати можна умовно — це досить незалежні люди, здатні, як ми знаємо, на резонансні демарші.

10. **КПУ.** Якщо у перші роки незалежності партія Симоненка мала у складі немало держуправлінців радянського гарту, які потенційно могли брати участь в управлінні галузями, то з роками КПУ перетворилася на типовий симулякр, коли немолоді обуржені дядьки продовжують стрибати на іграшкових конячках і розмахувати іграшковими шабельками. Жодної користі для держави висуванці партії не становлять.

11. **«Правий сектор».** Найжахливіша в очах Путіна політична сила України мала можливість отримати представництво у постмайданівському уряді Яценюка. В усякому разі, переговори Дмитро Яроша щодо цього вів. Команда у нього є, але ця команда специфічна, розрахована швидше на війну, ніж на політику. Однак і в ній не обійтися без журналістів — до десятка увійшли відома блогерка Олена Білозерська. А як же нові обличчя, запитаете ви? Нові обличчя — це добре. Як і нові ідеї. Але, на жаль, і життя це показало, у нас неспівмірно більше військових теоретиків і стратегів, ніж бойових командирів, здатних із мінімальними втратами привести до перемоги. У всіх сенсах.

Партії, які не ставлять собі за мету взяти владу, врешті-решт деградують і вмирають. Учораши безстрашні журналисти і невтомні активісти перетворюються на сонніх тетер. І якщо їх набирають вагу, то зовсім не у тому сенсі, в якому очікували. Бо хто не мріє стати генералом, той і в солдаті не годиться. І питання не у ступені революційності партії. Антиглобаліст і хуліган, лідер «зелених» Німеччини Йошка Фішер у зрілому віці був віце-канцлером і міністром заморонних справ в уряді Шредера. І начебто непоганим. В усякому разі, щодо України, — уточнила Н. Лінник.

«Що стосується Донецької та Луганської областей, то ще немає таких законодавчих норм щодо них, що за пропискою в Донецькій або Луганській області можна змін

ЧИСТО КОНКРЕТНА РОСІЙСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ, В НАТУРІ

О. Панфілов

Я давно не дивлюся російське телебачення, тільки з потреби, виключно в дослідницьких шарах. Десять у середині 90-х років раптом виявив, що на зміну вождю світового пролетаріату і дорогому Леоніду Іллічу на екранах телевізорів з'явилися інші фільми — про «бригади», «ментів», «брать» з братом», «реальних пацанів» та інший ширвжиток, в якому блатного і кримінального жаргону виявилось більше, ніж мови Пушкіна і Достоєвського, якою в Росії, як і раніше, намагаються хвалитися. Росія міцно і надовго впадала в кримінальний романтизм — у політиці, економіці, культурі. Бути блатним, який вміє ботать по фені, виявилось не просто приемно, а і необхідно.

Остання подія — взагалі надзвичайна, які вона відбулася в нормальній країні. «Михась» отримав від Путіна іменний годинник «Президент». Путін — це президент РФ, «Михась» — кримінальний авторитет Сергій Михайлов, один із засновників Сонцевського ОЗУ, який сидів ще в СРСР, а потім неодноразово затримувався то в Чехії, то в Швейцарії. Зараз «Михась» — легалізований кандидат юридичних наук (!), професор. Там же поруч «Тайванчик», Алімжан Тохтахунов, який зараз називає себе «меценатом», друг уже покійного «Япончика», В'ячеслава Іванікова, який, у свою чергу, був у друзях теж вже покійного «Діда Хасана» (Аслана Усояна). Якщо простежити дружні стосунки авторитетів, то там і Йосип Кобзон, і багато інших відомих росіян. До речі, на похороні «Япончика» несли державний російський прапор.

Після розпаду СРСР кримінальний світ «розцвів» і легалізувався. Перебудова, ініційована КПРС, була сприйнята кримінальним світом як керівництво до дій, і ще наприкінці 80-х років з'явилися перші організовані злочинні угруповання (ОЗУ): крім «сонцевських», з'явилися «кемеровські», «кунцевські», «подільські», «одинцовські», «таганські», «люберецькі», «договорудненські» і «відновські». На пострадянських просторах кримінал, у вигляді «злодії у законі», які жили за поняттями, почав перетворюватися на респектабельну частину суспільства з розгалуженою мережою філій і відділень. Зі зникненням «залізної завіси» кримінал став інтернаціональним і в разі розборок авторитети на якийсь час зникали, гублячись в європейських країнах. Як і в СРСР, коли КДБ контролювало кримінальне спітковарство, правонаступницєю стало ФСБ, тісно сплітаючись з ОЗУ, надаючи взаємні послуги одне одному. Як і КДБ, який, у свою чергу, в період створення НК і ОДПУ передав досвід царської охоронки, що мала свої підходи й інтереси до кримінального спітковарства.

До створення радянської влади кримінал теж мав безпосередню участю. Чи було це рішення сходів або персональна воля авторитетів, але серед видатних революціонерів з кримінального світу був командарм Григорій Котовський. Навіть один з найбільш шанованих злодіїв у законі Мішка Япончик (Мойсей Вінницький) з радістю брав участь у революції. Академік Володимир Вернадський, на чию честь названий московський проспект і кримський університет, писав у 1920 році в своєму щоденнику: «Спостерігаючи сучасне життя розвалу, дивується одній явній аномалії. На поверхні, у владі і на чолі осіб діючих, які начебто дають тон, — не найкращі, а найгірші. Всі злодії, грабіжники, вбивці і злочинні елементи в усіх течіях виступили на поверхню. Вони розбавили ідеологів та ідейних діячів. Це особливо яскраво позначається в більшовицькому таборі й ладі — але те саме ми спостерігаємо і в колі добровольців і прилеглого до них оточення. І тут губляться ідейні, чесні люди.

«РОСІЯ ВИКОПАЛА РІВ ІЗ КРОВ'Ю ТА НЕНАВІСТЮ...»

Кремль зробив величезну помилку, викопавши рів ненависті між росіянами і українцями. Про це в ефірі радіо ТОК.FM заявив Президент Польщі Bronislaw Komorowski.

«Росія зробила страшну помилку, з точки зору власних інтересів. Вона викопала рів, додатково заповнивши його кров'ю, негативним ставленням, ненавистю, почуттям захданої кривди з боку українців. Жоден українець ще довго не сприйматиме слів росіян про братній народ», — зазначив Коморовський.

За його словами, Польща нормально сприймає рішення про відкладення на рік введення в дію Угоди про зону вільної торгівлі України з ЄС, адже це відбулося з ініціативи Києва.

Президент Польщі підкреслив, що Варшава має робити все можливе, аби наблизити Київ до західного світу, зауваживши водночас, що «битва» за європейське майбутнє і цілісність України ще не завершена. «Ми повинні діяти, усвідомлюючи, що велика битва за право вибору України йти на Захід (а не приреченість бути на Сході) ще не завершилася, як і не завершилась битва за територіальну цілісність України», — констатував Коморовський.

ТИМ ЧАСОМ...

Міністр культури РФ Володимир Мединський назвав президента Володимира Путіна «російським европейцем» — другим після імператора Миколи I.

В інтерв'ю «Комерсанту» Мединський спростував присипувану йому тезу — «Росія — не Європа». «По-перше, ніколи цього не стверджував. По-друге, чим більше росіянин любить Росію, тим більше для нього традиційна Європа. Згадайте Пушкіна: головний европеєць в Росії — це держава. Справжніми европеями були багато наших імператорів,

НА ЧОЛІ РОСІЇ СТОЇТЬ... «РОСІЙСЬКИЙ ЄВРОПЕЄЦЬ»

починаючи з «лицаря на троні» — Миколи Павловича. І сьогодні на чолі Росії — після вікової перерви — знову стоїть «російський европеєць», — заявив міністр культури РФ.

«Боюся, в сучасному світі ми в духовному і культурному плані теж стаємо більш традиціоналістами-європейцями, ніж самі громадяни Євросоюзу, значна частина яких переконана, що Рафаель — це одна з черепашок-ніндзя», — додав він. «Росія повинна розглядатися як унікальна і самобутня цивілізація, незвідна ні до «Західу», ні до «Сходу». Коротким формулюван-

ням даної позиції є теза «Росія — не Європа», яка підтверджується всією історією країни і народу», — йдеться в проекті «Основ державної культурної політики», підготовленому Мінкультом.

Нагадаємо, що імператор Микола I почав своє царювання з придушення повстання декабристів. Час його правління відзначено активним переслідуванням інакомислення, для чого була значно посиленна цензура і посиленій політичний розшук. Серед сучасників ходило його прізвисько Микола Палкін. kommersant.ru

РОСІЯ ПУТИНА СТАЄ ЗЛОЧИННИМ УГРУПОВАННЯМ...

Російські прикордонники затримали литовське риболовецьке судно Juros Vilkas і з застосуванням сили відсторонили капітана і весь екіпаж корабля від виконання службових обов'язків. За словами російської сторони, судно затримано, бо воно незаконно виловлювало крабів у виключній економічній зоні Росії. Литовська сторона наполягає, що корабель перебував у міжнародних водах — і зовсім незрозуміло, що в цих водах робили російські прикордонники.

«Завдяки супутниковій системі місцевознайдження кожного судна фіксується з точністю до години і відомо їхнє місцеворозташування, тому ми можемо стверджувати, що судно було саме в міжнародних водах. Цей інцидент почався з того, що підплівло судно з російським прапором, озброєні особи зажадали слідувати в мурманський порт, коли командування судна і капітан відмовилися це робити, вони силою були відсторонені і судно все одно транспортується в мурманський порт», — зазначив глава зовнішньополітичного відомства Литви Лінас Лінкявічюс.

Ситуація, як дві краплі води, нагадує недавню історію із затриманням на території Естонії співробітника місцевих спецслужб. Представники ФСБ нелегально пробралися на територію чужої держави, викрали людину, що перебувала до того ж при виконанні службового завдання, — а потім заявили, що Естон Кохвер перебував на російській території і сам нелегально перешов кордон. А ще раніше була історія з українською лотицією Надією Савченко, яку за допомогою бандітів із «ДНР» перевезли на територію Росії і теж звинуватили в незаконному переході кордону.

Тепер черга дійшла до литовського судна. Причому навіть не дуже важливо, чим насправді керувалися представники ФСБ Росії, — а прикордонники, як відомо, частина саме цього сумнозвісного відомства. Прикордонники могли просто «кришувати» інтереси мурманських рибалок і за невелику плату розполюхувати конкурентів. А могли і отримати вказівку «покарати» Литву. Але важливо, врешті-решт, не це, а те, що Росії вже абсолютно наплювати на міжнародне право. Після Криму ця країна стрімко втрачає ознаки державності і перетворюється просто в організоване злочинне угруповання, що тільки прикращається державою.

«Не так мають вирішуватися питання міждержавних відносин, якщо і виникають якісь проблеми. Це демонструє певну злість, якусъ ненависть. Або просто хочуть продемонструвати певну силу, що зараз відбувається і в інших країнах», — заявив після інциденту Прем'єр-міністр Литви Альгірдас Буткявічюс. Але така демонстрація сили і ненависті просто необхідна Володимиру Путіну і тій криміналізованій системі, якою він підмінив Росію.

Російський президент може тимчасово зупинитися на українському напрямку. Але це не позбавить і його самого, і його підлеглих від впевненості, що можна робити все, що завгодно, — і кому завгодно. Принаймні тоді, коли йдеться про сусідні країни. Головна мета Росії — продемонструвати, що Європа — це «Ферма тварин» Орцелла, на якій є різні рівні суверенітету. І якщо на суверенітет Росії через наявність у неї ядерної зброї і страх перед психічною неврівноваженістю керівництва цієї країни залихати не може ніхто, то сама Росія з відчайдушністю дворового хулігана може окуповувати чужі території, викрадати людей і кораблі — і тій нічого за це не буде.

У цьому і є сенс тих змін, які сталися на нашому континенті після кримської авантюри Путіна і демонстрації Заходом неготовності жорстко покарати захабніого агресора. Тепер Путін піде далі — злості, ненависті і сили у нього поки що достатньо.

Віталій ПОРТНИКОВ,
журналіст і політичний коментатор,
глядач Радіо «Свобода»

«ЧУЄШ, ЯК ТВІЙ СИН РЕПЕТУЄ?..»

Жителька міста Ровеньки Луганської області Вікторія Бутенко 14 серпня поверталася додому зі своїм сином, 22-річним Ігорем. На блокпосту угруповання «ЛНР» їх затримали, Вікторія провела у в'язниці три дні, її сина били і не відпустили донині. Він у тяжкому стані перебуває в ув'язненні. Звернення зневіреній матері до керівництва «ЛНР» залишаються без відповіді.

— Я працюю соцпрацівником у місті Ровеньки. У нас з дідів-прадідів сім'я шахтарів. У сина була мрія стати військовим. Він служив у Криму з 2013 року. Потім служив у Миколаєві, звільнився звідти. Свого часу він у мене зник, я його шукала, не могла знайти, він втратив телефон, ми не могли з ним зв'язатися. Знайшла його через два місяці. Приїхала за ним у Миколаїв, дивлюся — він у поганих умовах живе. Кажу: «Синку, пойшли додому». Він каже: «Мама, та ти що, як туди пройду?». «Нічого, якось пройдемо. Ти ні в чому не брав участі». І поїхали ми з ним додому. Проехали всю Україну. На станиці Луганській, вдома у нас вже, зупиняє нас блокпост козаків. Почали огляд, щоб захвати його в бойовики, я зрозуміла так. Почали пульс перевіряти, в очі дивитися: роздягнися, одягнися, повернись туди, подивися сюди. У результаті знаходять у нього в речах військовий квиток. І кажуть: «А, друге, все, ти вже не від хрестишся». Я вибігаю з автобуса, пішла сама добровільно за своїм сином.

Нас відвезли в комендатуру, мене в одну камеру, його в іншу камеру посадили.

— А що це була за в'язниця?

— Це облвиконком Луганської області, там підвальні приміщення підсобні, їх зробили під камери. Там багато людей сидить.

— Хто ще сидів з вами?

— Різні мирні люди, найрізноманітніші, і батюшки сидять, то п'яного затримали, і військовополонені. Жінки окремо, чоловіки окремо. Зі мною сиділи бабусі, кримська якесь жінка, її в Донецьку затримали у в'язниці, потім переслали сюди. Люди циркулювали, кого випускали, кого тримали. Чимало не розмовляли, бо в шоці були.

— Як з вами поводилися?

— Як з будь-якими ув'язненими: вранці на роботу. Ти йдеш прати, ти йдеш прибирати камери після катувань, ти йдеш туди, ти йдеш сюди. Темне приміщення, не знаєш, день чи ніч, скільки часу минуло — день, тиждень, година, місяць. Бити не били, але погрожували.

— А сина відразу стали бити, як тільки затримали?

— У перший же день, в

першу, можна сказати, годину. Над ним знущалися, сміялися.

— Прямо у вас на очах?

— Практично так. Моя камера — з одного боку, а камера для допитів — з іншого, трохи нижче моєї камери, мені було дуже добре чути. Я голос своєї дитини знаю. Бачити не бачила, а чути чула. Бачила, як тягнули потім. Я теж чула таке, що не дай Бог: «Чуєш, як твій виблядок репетує, сука укропівська». Все в такому дусі.

— За весь цей час вам з ним не дозволяли говорити?

— Я з ним бачилася восіннє в той день, коли нас затримали, ввечері. Бачила, як його вели на допит і як тягнули назад. Щось у нього з ногою було, його тягнули в кайданах. Говорили, що морпіхи — це машина для вбивств. Яка машина — хлопець прослужив рік всього лише! Був у Генеральному штабі морського флоту, вони охороняли там зброярки і ще щось, ні в боях, ніде він не брав участі. Пішов, послужив, і ось так вийшло. За що страждає — невідомо.

Потім через три доби почали штурм Луганська, мене випустили. Випустили з цього приміщення, а немає ні автобусів, ні машин, ні людей, нікого немає, я не знала, куди мені йти. Зустрілася добра людина, яйму 60 років, він мене прихистив, до себе додому відвів, а потім посадив на перший-ліпший автобус, я навіть не знала, куди мене везуть. Вивезли в Біловодськ. Я опинилася в Біловодську, в селі Марківка. Пішла в СБУ туди, написала заяву, пішла в міліцію, написала заяву. Мене поклали в лікарню. Два з половиною тижні не могла потрапити додому, у мене ще троє діток вдома залишилося молодших. Ледве-ледве потрапила додому. Ніхто не знати, де я, тому що зв'язку не було. Мої рідні думали, що нас розстріляли десь, що нас взяли в живих немає. У мене

брат недавно загинув, може-те уявити, що перенесла моя мама і всі інші.

Потім пішли автобуси на Луганськ, я їду знову туди, де сиділа. Ви можете уявити, що я, коли підходжу туди, переживаю все заново. Підходжу туди, ніхто не приймає. Кажуть: «Забудь свого сина». Чи то його живим щитом поставили, чи то ще що-небудь. Потім кажуть: «Він тут сидить поки в карантині, нормальню з ним все, іх тут годують, одягають, переделяють».

Цього тижня я знову їду туди. Виявляється, мій син лежачий, хворий, його не виводять з камери, бо він не може виходити, в дуже поганому важкому стані. Єдине, мені дозволили передавати йому одяг та їжу. Я вже обійшла всі кабінети, мене взагалі ніхто нікуди не приймає. Я наші Ровеньки закидала заявами, питала в коменданті: за що? Мое дитя не брало участі ні в боях, просто ні за що сидить, страждає. Чесно сказати, я не впевнена, живий він чи ні.

— Це охоронець вам сказав, що син у важкому стані?

— Так, він у поганому стані. Ми його просили, щоб він відніс сумку з продуктами, минулого разу у мене не взяли, він на карантині був, а цього разу він говорить, що вони на роботах, відновлюють Луганську область. Я говорю, що він на роботах бути просто-напросто не може, тому що я бачила, що він вже тоді був у поганому стані. Мама моя попросила охоронця: «Підійті, будь ласка, подивіться, він чи не він там». Він пішов. Приходить і каже: «Так, він». — «Він що-небудь сказав?» — «Ні, він тільки заплакав і все». — «А в якому він стані?» — «Він у поганому стані». Потім проштовхував мою маму, бо глянув у її очі, сповнені жаху: «Він не переймайтесь, жінко, нічого страшного немає». Вона каже: «У нього ноги перебиті?» — «Так, звичайно». Я ж прекрасно знаю, що він у поганому стані. Тому що їх усіх виганяли на роботи, там дві людини разом з ним сидять, які після побоїв,

я не знаю, хто ці люди, але вони працювати не можуть. Він прийшов і сказав, що їх троє, ті, хто після побоїв працювати не можуть.

— І ви ходили до комендантів Ровеньках?

— У Ровеньках я заяв написала не знаю скільки. Мене вже знають скрізь у Луганській області, тому що я б'юся в усі двері, які відкриті або закриті, по всіх сайтах. У список Рубана він занесений, 90-й був, потім 46-й. Я ходжу по всій нашій владі, що перебуває в Ровеньках, і українській владі. Замкнуте коло, я нічого не можу зробити. Я, по-перше, не можу зрозуміти, за що мое дитя там сидить. Нам охоронець каже: «Що ви переймаєтесь? Одужає, попрацює, Луганську область відновить трошки і піде додому». По-перше, він її не руйнував, що Луганську область. А по-друге, дитя треба в лікарню по-класти, вилікувати спочатку, а потім відновлювати Луганську область. Я в щоці. Звичайно, дуже страшно, кожен раз думаєш, що зараз тебе посадять назад у підвал. А я знаю, що там відбувається. Знаєте, спочатку відчай, потім думаєш: все, ти звідси більше не вийдеш. Потім відчуття таке, що тобі більше нічого втрачати. Розстріляють — розстріляють, тільки щоб це все скінчилося, цей кошмар увесь. Я приїхала додому, сплю на ліжку, встаю вночі і не розумію, де я перебуваю, хто поруч з мною. Кошмар від того, що по тобі повзають воші. Я питала весь час: за що мене посадили. «Слідом за твоїм сином». — «А за що посадили моого сина?» — «Вважай, що у тебе сина немає, ти зараз підеш, ми його поставимо живим щитом, ми його розстріляємо». Таке щохвилини. Відкривається камера, перше запитання: «Що ви зробили з моїм сином?» — «Ти багато розмовляєш, ми тебе зараз поставимо до стінки і розстріляємо».

Розстріляють або не розстріляють, залякуння щоразу. Потім, коли сказали виходити, ну все, думаю, договорилася, мене зараз розстріляють і все. Виявилось, що випустили. Жінок там у принципі не били, погрожуву-

Igor Butenko

Courtesy Image - Social Media

вали весь час: якщо втечеш... На кожному кутку стоїть охорона, якщо ти втечеш, значить поб'ють всю камеру, а якщо поб'ють всю камеру, тебе вб'ють все одно. Спроб втечі не було, бо всі боялися. Навіть затяті шанувальники «ЛНР», коли йшли штурми української армії, сиділи, богу молилися, щоб прийшла українська армія і нас визволила. Ясно читалося в очах, що всі мовчали і чекали, коли це все скінчиться, коли нас звідти звільнять.

— А в Ровеньках були серйозні бої, ваше місто зруйноване?

— Ні, у нас потрапила ракета в один будинок, а в основному місто абсолютно не зруйноване. На околицях щось бухало, може, «кополченці» тренувалися, я не знаю, але бой ми не бачили. Боялися весь час пострілів, але бой не було. Зарплати не дають, пенсії не дають, світло у нас є, води у нас немає. Нічого хорошого.

— Вікторія, а ви і ваша сім'я спочатку були прихильниками «ЛНР» чи просто байдуже ставилися?

— Чесно Вам скажу, я бачила це з самого Криму, з самого початку, я була проти. Але ми не висловлювалися на людях, не ходили нікуди. Тут багато таких, хто просто мовчав. Ми були за українську владу, думали, що буде все нормальню, а виявилося, що...

— Яке у вас зараз відчуття, «ЛНР» — це надовго?

— Навіть важко сказати. У нас вже немає жодної надії, що це закінчиться. Взагалі жодної...

Дмитро ВОЛЧЕК

Радіо «Свобода»

Вікторія Бутенко із дочками

ДОНЕЦЬКИЙ АКТОР СТАВ ЖЕРТВОЮ КАТИВІЗМУ «ДНР» І ЗМУШЕНИЙ ЛІКУВАТИСЯ В ЛАТВІЇ

На лікуванні у Латвії в рамках програми медичної допомоги постраждалими у зоні конфлікту в Україні перебуває 23-річний актор-лялькар, житель Донецька Артем Чайковський. Лише за те, що на вулицях свого міста він співав патріотичних пісень й вітав товариша гаслом «Слава Україні!» бойовики взяли хлопця в полон і катували — прострілили обидві ноги, різали й палили на живо.

Артем Чайковський народився в багатодітній сім'ї, в якій, крім нього, є четверо дітей. До війни на сході України майже всі члени родини хлопця були задіяні в пересувному ляльковому театрі «Овация», виступи якого полюбляли малечі Донецька.

Батько Артема, Ігор Чайковський — засновник і сценарист театру, пішов добровольцем у батальйон «Донбас», де став заступником командира взводу. Позивний для себе він вибрав відповідний — «Артіст».

«Мама батька довго відмовляла, але після того, як в Карліці (23 травня цього року) відбувся бій і були перші жертви серед добровольців, батько сказав, що не може сидіти вдома, коли гинуть 19-річні хлопці. За його словами, це — не їхня війна, тут повинні воювати люди, які мають досвід, на відмінно ведення боя», — розповідає батько Артем.

Катують за українсько-патріотичний настрий

Однак Артем потрапив у полон і катували його не тому, що батько воює добровольцем за Україну.

Місцевим жителям, прихильникам сепаратистів не сподобався патріотичний настрий актора.

«Ми йшли з товаришем, співали Гімн України, пісні з Майдану. Біля площа Леніна я сказав товарищу: «Слава Україні!», він відповів мені: «Героям слава!». Підбігли хлопці — такі 15-16-річні й почали нам розказувати, що ми можемо говорити, а що ні. А відповів їм, про яке ДНР вони можуть говорити, Донбас — це була, є і буде Україна. Я у себе вдома, і маю право кричати, що хочу, співати, що хочу. Врешті, я живу у вільній державі», — розповідає Артем.

Після цих слів підіхала «Газель», і люди в масках на обличчі, з автоматами забрали їх з товаришем і кинули до підвалу Донецької державної обладміністрації.

«Там мені особливих запитань не ставили, лише пробували переконати, аскоріш, придумували історії. За півгодини три історії мені придумали — спочатку я був бійцем «Правового сектора», і нас на площі було не двоє, а вже тридцять осіб. За іншою версією я був наркома-

ном, потім бандерівцем, який єсть дітей.

Вон

«ЩО ЗАПИСАНО В КНИГУ ЖИТТЯ» МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

17 вересня минуло 150 років від дня народження Михайла Коцюбинського — українського письменника, автора таких відомих творів, як «Дорого ціною», «Intermezzo», «Fata morgan», «Тіні забутих предків»... Зокрема, завдяки фільму Сергія Параджанова під тією самою назвою («Тіні забутих предків») ім'я Коцюбинського знають добре у світі, а також і завдяки перекладам письменника. Але Михайло Коцюбинський — це також незрівненнім за красою українська мова, в якій кожне слово досконало передає всі найтонніші прояви духовної напруги. Однак такого Коцюбинського ще потрібно відкрити.

Михайло Коцюбинський прожив усього 48 років, лиши на рік довше, ніж Шевченко. Він дуже любив квіти і сонце, природу сприймав дуже тонко. За це надзвичайні вміння відчути тепле сійво світла та особливо людське тепло сучасники його називали Сонячом.

Михайло Коцюбинський народився у Вінниці, але через нестачки і родинні проблеми часто переїжджав: жив у Кам'янці-Подільському, Львові, Одесі, Криму, побував у Горського на Капрі, та найріднішим для нього став Чернігів, де часливо жив з родиною. Він добре знався з Франком, Стефаником, Лесею Українкою, але найближче приятелював з Миколою Лисенком.

Свій перший твір — «Андрій Соловко, або Вченіє світ, а невченіє тьма» — Коцюбинський написав у 20 років, потім із натхненням добираючи слова, писав далі. Як шедевр думки і слова можна згадати, наприклад, новелу «Цвіт яблуні» про батька і дитинку, яку забирає Смерть, та наперекір бід дитячко не гине, а повертається до батьків живим у спомином у «цвіті яблуні зі всіх боків, у ніжних і чистих квітах».

Шкода тільки, що «Цвіт яблуні», «Intermezzo» і ще багато оповідань Коцюбинського широкому загалу відомі мало. Як зазначив Радіо «Свобода» письменник і філософ Євген Сверстюк, Коцюбинський був наче вирваний з українського культурного контексту своєї доби.

«Я натрапляю на незнання класичної літератури. У нас озвучені найбільше ті, які з нами виходять на барикади. Це — Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко. У війні беруть участь переважно вони, а в нас же постійна війна. А такий мистець, як Михайло Коцюбинський, наче стоїть остроронько», — зауважує Є. Сверстюк.

Коцюбинський майже не мав чернеток, писав лише прислухаючись до мови серця. Так народились «Тіні забутих предків» — шедевр української літератури, немов виклад драми Ромео і Джульєтти, але з гуцульської Криворівні. Твір популярний і в Чехії.

«Творчість Коцюбинського в чеському сепаратизмі викликала увагу, починаючи вже з 20-х років минулого століття. Головну заслу́гу в цьому має Вінцені Харват — відомий чеський перекладач, журналіст і політик, який займався українською проблематикою. Саме Харват переклав чеською і відомий твір «Тіні забутих предків», я б сказала, що з усієї творчості Михайла Коцюбинського саме «Тіні забутих предків» у нас найпопулярніша книжка цього письменника», — розповіла Радіо «Свобода» викладач Карлового університету в Празі Тереза Хланьова.

У 1964 році Сергій Параджанов переклав «Тіні забутих предків» на мову кіно, стрічка мала великий успіх і швидко завоювала серця повсюди у світі. Але в тодішньому СРСР українська тематика не була в моді, до того ж згадали й роль старшого сина Коцюбинського — Юрія, який був одним із активних ленінців радянської України. У цьому безжалісному часі про Коцюбинського немов забули. Тільки племінниця письменника Михайлина Коцюбинська зуміла повернути увагу сучасників до свого великого родича, вважає Євген Сверстюк.

«Я б сказав, що тут рятівну роль відіграва Михайлина Коцюбинська. Вона підняла це ім'я, якою очистила його від цього наносу і сміття. Вона написала дуже добру передмову до його творів. Я думаю, що оце той випадок в історії, коли одні родичі сприяють пониженню великого імені (як син Юрій), але раптом з'являється така світла постать у нашому захмареному небі, як Михайлина Коцюбинська, яка ставить все на свої місця і знов це ім'я стає яскравим. Тільки ще потрібне яскраве світло в нашому захмареному житті, щоб повернутися спокійно до Коцюбинського і до інших яскравих естетичних явищ в українській культурі», — зазначає Сверстюк.

Ювілейні дні Михайла Коцюбинського — гарний час, щоб повернутись до творчості великого письменника, щоб забагнути, що він залишив у своїй книзі життя.

Оксана ПЕЛЕНСЬКА

Вони вже повечеряли — пані Антоніна і вчитель її дочки Іван Піддубний. Він встав з канапи, одсунув злегка круглий стіл з останками вечері, а вона подала йому для поцілунку руку. І він почав цілувати її не з того боку, де звичайно цілють знайомі, а в долоню і вище.

Пані Антоніна не боронила, навпаки, вона одкинула назад голову і зеленкуватими сльозами очима в червоних повіках, що ставали завжди такими після наливки, дивилася зверху на кучеряву голову хлопця. Вільною рукою вона розщібувала рукав і показувала пальцем:

— Тут... тут...

І він ішов устами по синій жилці уверх, до білої й м'якої округлості, осяної матовим світлом столової лампи.

Раптом — т-трах... трах-трах!.

Віконна рама затримала, і всі шиби дико задеренчали.

Вони стрепенулись і витріщеними очима уп'ялися у чорні шиби, в які лізли з саду обліпленим снігом гіллячки дерев.

— Хто? Що?

— Чоловік... він все бачив...

I поки вони стояли у тих самих позах в безвладному очікуванні чогось лихого й непо-

правного, серед мертвоги тиші стукнули двері, пробігло щось по сходах і в хату вскочів господар дому, в шубі, в шапці, в калошах з снігом, низький, зі злими очима й тримтячою бородою.

Він уже здалеку ніс одкінену ліву руку й, добігши до столової, простяг її в напрямку дверей.

— Геть!.. геть з хати!

Іван Піддубний змінився на виду, щось хотів сказати, нащось хитнувся, простяг руку і, схиливши голову, пішов нетвердою ходою через столову, позв господаря, через другу хату — до сіней. Він чув, як позад його здушенним глухим голосом вмовляла жінка чоловіка:

— Опам'ятайся! Миколо... ти з глудзу...

— Геть! Геть з хати! — верещав тонким не своїм голосом пан Микола й тупав ногами в калошах.

Поки учитель накидав на себе барани, на крик вискочила в сіні його учениця, десятилітня Людя. Вона була вже напівздягнена: коротенька біла спідничка на білих шлейках, на досягаючи до панчіх, одкривала голі коліна. Вона склала голі рученята на грудях, зігнулась трохи і звернула блакитні налякані очі з благанням до батька:

— Татусю!.. татусю!.. не виганяй пана Вана...

Так вона називала свого любимого вчителя. Але татусь не зважав на неї. Він теж вискочив у сіни, смішно вимахував руками й декламував:

— Прийняв у хату, як сина, як чесну людину... поїв, годував, платив... Га-а-а!

Щось говорила пані Антоніна, пища Людя, та вона вже не чув, знайшов шапку, вхопив машинально з кутка парасольку пана Миколи й вискочив на вулицю.

Гострий струмінь морозного повітря... осяяні в домах вікна... чійсь голос... дзвінки звощика... стережись!.. і він опинився у глухій безлюдній вулиці. Перед очима в нього була простягнена вперед ліва рука пана Миколи і дві червоні смуги на виду — з морозу чи з зворушення, — а в удачах лунало: геть!.. геть з дому!.. Скандал... сором... Кров смущила у удачах, до горла щось котилося... Він біг непротортний, в розшибленому кожусі, з чужою парасолькою під пахвою...

Місяць вже зійшов. На снігу блищають зорі, немов посипались з неба. Контури — різкі. Дерева, будинки, тини — такі тверді, мов висічені з мармуру, дивно спокійні, дивно міцні. Блакитне світло, гостре, колюче, немов замерзо.

Учитель нічого не помічав — він біг вулицею й мав одне бажання: швидше добрatisь додому, сковатись од людей, од сорому.

— Геть!

Те «геть» бігло за ним слідком і гнало вперед. Стрічались звощики. Він хотів їхати, та згадав, що не стане п'яти копійок.

Піддубний вскочив у свою кімнатку і, не світчики світла, не роздягаючись, кинувся на ліжко.

Ціла подія жива стояла перед очима. Опірч сорому, опірч образи, що горіла в його крові, він чув, що був смішним. Його вигнано, як пса, і він, як пес, скорився й вийшов, безпомічний, безсловесний, полохливий. Вона не вибачить йому його ганьби, його міщанства. Треба було щось сказати, щось зробити... Ale що? Він не зінав. Він перший раз мав роман з такою значною дамою. Бідний вчитель, з убогої міщанської родини, вигнаний з школи, він ніколи не сягав грішною думкою вище наймички або убогої паночки, що тільки в свято надягає крашуз одежду, що вічно має червоні одні руці. І от ця 42-літня дама, багата дідичка, з панів, кинулась в його обійми так несподівано і владно, що він не смів перечити. Вона його полонила. Він їй був потрібний щоденни, що він має добрій смак і вміє торгуватись, і через те він мусив купувати її гудзики, нитки, полотно і меблі. Вона тягала його по крамницях. Потому рішила, що Людя повинна більше вчитися, і замість однієї години він присвячував їй три, а позаяк обід приходився посередині лекції, його лишили

ні земних почувань і лицарського духу. Вона хотіла. Він мав обов'язок виставляти перед нею оголену душу — і декорував її театральною шумихою, мучився, прів, і нічого не виходило в нього. Коли він не приносив одповіді або приносив коротку і бліду, вона робила йому сцену, називала його нездарою, міщанським убожеством, а потому падала на груди, пестила, вкладала в кишені ще довші листи й одягалася у легку одежду, що давала доступ до її тіла. В приступах ніжності вона обслінювала папіроси, які курила без ліку, і втикала йому в уста або виривала для себе папіросу від нього — і тоді її зеленкуваті очі в червоних повіках оточались колом променястих зморшок задоволення. Його мучило таке кохання, хоч разом з тим лоскотало піху. Він найбільше боявся стати смішним в її очах — і ось тепер:

— Геть!.. — I він пішов, як пес.

Піддубний застогнав, мов зранений. Він сам винен. Треба було щось зробити. Ale що? Побити? Ні. Кинути в лиці рукачку? Адже він не мав її з собою. Викликати на поєдинок? Хіба він знає!

Очі його ненароком впали на вікно, і він скорчився від болю. Те вікно його боліло. Він встав з постелі і спустив штору. Потому знов ліг і накрив голову подушкою. У грудях повзла невідразна безформена невдоволеність. Голова росла і порожніла. Там лиш, як літні тіні, проносились згадки, безладні, безсистемні.

Михайло КОЦЮБИНСЬКИЙ

ПОЕДИНОК

ОБРАЗОК

обідати. Вона возила його в концерти і до театру, коли чоловік був зайнятий, і запевняла чоловіка, що в компанії з учителем йому найкраще ловити рибу. Він мусив слухати її музику, багато музики, хоч нічого не розумів у ній, а коли засиджувався вечорами пізно, виходило так, що не тільки вона, а чоловік її прохав його заночувати у них. Його клали в окремій маленький кімнатці, де жила колись бонна, і, ідучи вранці на каву, він здіймав з одежі сивий жіночий волос.

Приходячи на лекцію, Іван вступав звичайно у порожній, сливі мертвоги тиші дім. Чоловік був на службі, Людя гратала десь в кінці саду або у знайомих, челядь не сміла показуватись у горниці, а пані робила туалет. Вона одхилила двері од третьої кімнати, з своєї вбиральні, виглядала звідти з розпущенім волосом і з голими руками і кликала його до себе. Вона цілуvala його в очі, щоки, в уста, палько, без краю, лоскотала розпущені волосся, що пахло згіркою помадою, закидала голі руки на шию — аж йому голова паморочилася...

— Івась... Івашечко... Іванко... єдиний, маленький... — стогнала вона між поцілунками. — Ти — м'яй володар, пан м'яй... кров мого серця... поезія життя... ти м'яй Ромео...

Потому вона наказувала йому цілувати себе, підставляла шию, плечі, високі й добре законсервовані перса, піднімала руки, щоб він міг цілувати під пахвами, і нервово сміялась, коли він лоскотав її сво

Піддубний лежить довго один у темряві й думає під стук калаташки нічного сторожа.

— Ну, добре! — каже Іван і знов сідає на ліжко. — Ти зробив свинство. Вліз у сім'ю, взяв чужу жінку... Май же сміливість чесно поквитуватись. Візьми її. Забери і звій своє гніздо... На свої десять копійок, що лишились у кишенні, на своє убожество? А дитина?

Щось встає зсередини у нього й конвульсійним сміхом вилітає крізь горло... Стару? Рештки?.. Ні!..

Його думка все більше й більше нахиляється до поєдинку. Він мусить змити кров'ю свій пекучий сором.

І знов картина.

Стріляється. Щось гостре, гаряче пронизує його тіло в тому місці, де сидить образа, аж йому легше стає од того, — і він труп, і він герой!

Про нього говорять, йому співчують, за ним плачуть і пишуть йому довгі й ніжні листи — безконечні рядки на дорогому папері, — листи, яких він ніколи не прочитає...

Свідомість його двоїться, і в той час, коли він бачить наслідки поєдинку свого, — він знає, що це фантазія, дурниці, що він нізащо — от нізащо! — не підставить чола під цівку пістолета.

— Ми-щенство-о!.. — прогучав чужий голос в його ухах.

Він присилував свою думку і далі думав про поєдинок. Він уявляв собі, що станеться з ним, коли він буде мертвим. Насамперед не буде дихати — і він перестав дихати і лежав спокійно. Кров у жилах холодна і густа, як драглі, члени витягнені, дерев'яні і не згинаються, як з пап'є-маше. В голові пустка, в грудях пустка... Рота не можна закрити, з горла видобути згук...

І в пристраснім імпульсі життя він видав горлом короткий згук, помацав своє тіло й зігнув руку.

Х-ху!.. Він протестує!

Раптом він скочив на ноги. Бліснула щаслива ідея. Вона ще без форми, легка й невловима, як вітер, і поки вона хвилювалася перед ним і тримтіла, мов улітаючий газ, він чув, як з самої глибини його істоти вставали нікчемність, фальш, компроміси, і світили до нього зеленими очима, і вились, як гадюки, і задурювали голову важким сопухом.

Він врешті вловив ту ідею, ось вона! Він покличе його листом на поєдинок, тільки лист той мусить пройти через Антонініні руки — і вона не допустить до крайності ні в той, ні в другий бік. Він сливє веселий скочив на ноги.

Вікно під шторою сіріло шістьма ясними плямами, бліде зимове світло входило в хату ззадвору. Починало дніти. Вночі випав сніг. Піддубний засвітив свічку.

В якій формі написати лист? Він не знав. Десь були якісь романі, там, певно, можна знайти. Він почав нишпорити. Чорт! Десь заподілиться, ну та дарма. Він тільки знає, що підпишеться — «з повним презирством»; йому прийшла до голови чудова думка: «з повним пр-р-ре-зир-ством!».

«Шановний добродію!»

І став. Думки опанували голову, форми виганяли їх, було трудно.

Нарешті, зачеркуючи й переписуючи, він склав листа: «Шановний добродію, Ви вчора позволили собі тяжко образити мене. Тільки кров може змити ту образу. Прошу Вас визначити час і місце, куди я можу направити своїх секундантів. З повним презирством, Іван Піддубний».

Потому він зачеркнув «з презирством» і написав «з поважанням», переписав і заадресував: «Високоповажній пані Антоніні Цюпа у власні руки для пана Миколи Цюпи».

О!

Було ще рано, пів до восьмої, Цюпи ж вставали так коло дев'ятої. Піддубний ходив по хаті і все поглядав на годинник. Час тягся поволі. Врешті він накинув барабани і вийшов.

Снігу багато, тепло і сонячно. Пухкий сніг засипав землю, будинки, обвів лінії тинів, обліпив стовбури дерев і гіллячки. Між білою сіткою їх яскраво синіє небо, а на снігу, на золоті сонця, тримтіть синяви тіні. Сонце і повітря лоскочуть щоки, а зелень ялинових гілок виглядає з-під снігу так свіжо, що, здається, надворі стоять весна, одягнена у білі шати. Пролетіла ворона і сіла на тину.

Як передати листа, щоб він попав у Антонініні руки? Коли б не стріти пана Миколу, що часом виходить з дому раніше.

Женуту гурт товару в різниці... ціла купа рудої шерсті, ніг, рогатих голів.

Як гарно дихається — п'єш повітря, мов тепле молоко. Сонце засвітило зірку на сніговій гіллячці.

Лист муляє в кишенні. Треба через когось послати. Принесуть їй — вона виходить. «Лист? Од кого? Давай сюди...». Ага! Мінитися в лиці і несе до чоловіка.

Безлюдна вулиця. Два рядки білих хат під білим дахами, межи ними сніг. Дими в'ятьуться до неба. Москаль біжить з кошиком. Гей! Москалю! Гей!.. Підходить... витрішив очі...

— Однеси лист... Он туди, два вікна видко. Оддай до рук пані. Чуеш? Десять копійок дістанеш.

І він намацав у кишенні останні десять копійок.

Ходить по вулиці й чекає.

Москалль повертає, зігнувшись.

— Самій пані?

— До рук.

— На...

І повертає назад, до себе.

— Що то буде, що то буде? Чим скінчиться? День довгий, безконечний, тривожний. В полуночі небо всміхтається, капле з стріх, і вся кімната в золоті.

Ходить і думає.

Обід не йде до горла, в роті сухо, голова важка. Що то буде?

По обід лягає в ліжко, холодний, байдужий, дерев'яний, і нічого не чекає.

Якось-то воно буде.

Сіри тіні блукають по хаті, вікно гасне, розплівається, вечірній морок лягає на серце. Навкруги нікого й нічого.

Стук... стук...

До кого б се?

— Можна?

Чий голос? Він тремтить і зривається з ліжка.

— Увійдіть...

Він... пан Микола. Голос хрипливий, дивиться вбік, шуби не зіміє й не подає руки. Сідає.

Іван тремтічно рукою шукає сірничків і ніяк не може витерти вогню.

— Не турбуйтеся... не треба.

Іван все шаркає сірником.

— Ви... ви... — хрипить пан Микола, — ви не гнівайтесь на мене — я був учора п'яний. Просто п'яний, і більш нічого... більш нічого... Ну, а коли п'яний, ви розумієте...

Ага-а-а!.. Ну, звісно, він був п'яний, п'яний, як швець... і більш нічого... більш нічого. Як це він не помітив, що той був п'яний, як стовідерна куфа з горілки, як ціла корчма баб!.. ха-ха!.. Як це він не помітив?

— Людя скучає за вами... приходьте завтра на лекцію й не пам'ятайте того, що було між нами...

Ха-ха! Ах ти, п'яного, він був п'яний, як... і більш нічого... Ну, він прийде, конче прийде... ха-ха... Все сміється у нього всередині, все радіє, і він має охоту здушити хрипливе горло цього доброля, хоч старається не показати ні своєї радості, ні своїх бажань.

Добре, він прийде... і більш нічого... ха-ха!

А про лист ні слова!

Свіні!..

Піддубний виспався. Спав цілу ніч, як забитий. Так коло дванадцятої він взяв парасоля пана Миколи під паху й побіг на лекцію. Знайомі почуття вчителя, що поспішає на лекцію, втихомирили його. Тільки коли він вступив у сіні і глянув на ходи, по яких збігав позавчора, а надто коли поставив в куток парасоля, — згадки линули на нього холодною водою і скували вільність рухів. На дверях з хати стояла вже Людя, й підскачувала на своїх довгих ногах, і простягала худі рученята до пана Вана.

— Пан Ван... пан Ван... — радісно пищала вона і дивилася на нього закоханими, як у мамі, очима.

Вони зараз взялися до роботи.

Все йшло, як і раніше; навіть в ту ж саму годину, як звичайно, перервано лекцію й покликано їх на обід.

І ось він пройшов ті хати, якими недавно виходив, і побачив столову, і круглий стіл, і пана Миколу, і пані Антоніну.

Пан Микола сухо стиснув йому руку, пані Антоніна виглядала втомленою, але сяяла і, користуючись хвилиною, втиснула йому в руку такий жмут паперу, що він не знав, куди його сховати.

Обідали мовччики, хоч намагались говорити. Пан Микола був ввічливий, услужливий, зарадто, може. Він підсував Іванові страви і припрохував, дивлячись кудися коза.

— Їж-жте... їж-жте...

І те ж... виходило у нього з таким притиском, наче він мав у роті ціле гніздо ос.

Іван не прийшов ще до себе, він спустив уніз очі й ів, ів без кінця, без пам'яті, з такою завзятістю, з такою саможертвою, з якими його прохано.

Пан Іван часто губила серветку й, нагинаючись за нею, щипала Іванові ногу.

Часом вона клала його руку собі на коліно.

Людя зітхала й здіймала очі до Бога.

Спасибі тобі, добрий Боже!.. Тепер усі щасливи!..

ПРАВНУК МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО УЖЕ ПІВРОКУ ВОЮЄ НА СХОДІ

Правнуку класика української літератури дали відпустку з фронту з нагоди ювілею — 150 річчя від дня народження прадіда — класика української літератури Михайла Коциубинського.

Онук розстріляного НКВДистами «ворога народу» Романа Коциубинського Ігор уже півроку воює на сході, повідомляє ТСН. Він — директор музею письменника і досі писав лише для себе, в шухляду. Але тепер припускає, що спробує написати книжку про війну. Заради хлопців, які звідти не повернулися.

В маетку-музеї Михайла Коциубинського саме дозріли яблука і авва. Правнук українського класика і директор його музею Ігор оглядає кожне дерево, тішилься урожаєв. У цьому саду він не був півроку. Ігоря призначили у зону АТО у першу хвилю мобілізації. Адже 49-річний музейник ще в радянські часи закінчив військове училище. На Луганщину вирушив у складі окремої танкової

бригади. Але зараз каже, що на цій посаді слугити значно важче, адже на сході триває гібридна війна з неписаними правилами. А бойовий дух патріотів найбільше підточує невизначеність. Під час останнього обстрілу Ігор втратив багатьох своїх побратимів і саме заради них, каже, можливо, колись і напише книгу про війну. Але візьметься за це не раніше, ніж у країні настане мир. Захистити його він невдовзі знову вирушить на схід.

Усяке повстання проти чужоземних загарбників — справа законна і є першим обов'язком кожного народу.

Стендаль (Марі-Анрі Бейль), французький письменник

РОЗПЛАТА ЗА ЯНИЧАРСТВО

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ СЕРГІЯ ЄФРЕМОВА ДО ЮРІЯ КОЦЮБИНСЬКОГО — ВРАЖАЮЧИЙ ДОКУМЕНТ ДОБИ

Зрада, ренегатство, колабораціонізм мають різноманітні витоки, причини та першоджерела. Іноді це брутально-цинічне прагнення до грошей, прибутику, матеріальних благ за будь-яку ціну; часом це хиже, садистське прагнення знущ

(Закінчення. Поч. у № 37–38)

Бідна моя матуся умовляла мене: «Дитинку погодувати треба». А я дивлюся на неї, як божевільна, бо й справді тоді була дуже розгублена. Словите дитя принесли і поклали біля мене на ліжко. Я митто повернулася до стіни. Немовля почало плакати, я грубо штовхнула його. Мама почала мене сварити. Я давно не чула від неї таких слів.

На счастья, в сусідку була маленька дитинка, вона доглядала й за моєю дочкою.

Одного вечора зібралися сусіди, літні люди і прийшли до нас, щоб мене повчавти. «Побійся Бога, дочки, хіба можна відвертатися від своєї дитини, вона ж кров і плоть твоя, Бог дає людині душу, ти перед Богом в одвіті...».

Я слухала мовчки, потім не витримала, грюкнула дверима, пішла до своєї кімнати.

Виходячи від нас, жінки похитували головами, здивовано поглядали на мої вікна, а матері сказали: «Лихий поплутав, дочку обов'язково до бабки поведі...».

Вранці наступного дня мама привела попа. Піп узяв мене за руку, посадив поруч з собою, почав читати молитви, хотів вигнати з мене бісів.

Я настільки втомилася від усього, що вирішила покінчити з усім разом і назавжди. Як тільки піп пішов, я сповіда дочку, взяла на руки і сказала мамі:

— Я вийду, трохи провітрюсь.

— Йди, дочки, прогуляйтесь, — сказала вона і, радіоно, подумала: «Бог почув наші молитви».

Довго я йшла вздовж поля, дорогами, якими ми з тобою ходили. Довкола співали пташки, бджілки перелітають з квіткою на квітку — усе живе наслоджується життям, начеб після вигнання фашистів не тільки люди, а й усі живі істоти радіють. Не чути пострілів, тільки в моїй голові рояться чорні думки. Ноги самі привели мене до цього озера. Зйшла я на вершину скелі, де ти любив сидіти, і подумала: «В одну мить звільнюся від усіх мук, брехні, ганьби, страждань!». Вода начеб потемніла, загойдалася, ніби готова була мене проховити! Побачила я своє відображення, як в дзеркалі, простягла руки вперед, от-от кину дитину... Коли дивилася в холодну чорну воду, неначе сама мерзла, тряслась, як в лихоманці... Та не можу розімкнути рук, так начеб хотісь зав'язав мені їх невидимими нитками, не можу кинути вниз дитину!.. Цієї миті я згадала, я батько кидав у мішок цуценят нашої собаки Арапки, щоб потопити їх в річці. Це було троє маленьких цуценят ще з нерозплющеними очима. Біжу я слідом і прошу: «Тато, не вбивай, я сама буду за ними доглядати, не топи!..». Він навіть не озирнувся, прийшовши, кинув їх на самісінку середину річки. Тоді у мене потемніло в очах і я упала, знепритомнівші.

«Що я роблю, що р-о-бл-ю-ю?»: ця думка стрілою пронизала мою свідомість. Спочатку я злякалась, потім душа наповнилася жалістю, начеб в мені розтанув шматок крижини, несподівано прокинувся любов до цього нещасного немовляті... Пригорнувши дитину до грудей, я кинулася геть від води. Упала, плачуши, на землю, почала ціluвати дитинку. Трохи заспокоївшись, уперше погодувала її. З цієї миті я відчудла себе матір'ю. Ця малесенька людина — моя дочка! А я — її маті... І годувала, я плакала, сльози капали на лицю дитині, але це вже були сльози радості...

У людському серці милосердя має бути більше, ніж зlostі, тільки тоді можна бути людиною... я прямісінько на траві заснула поруч з дочкою.

Коли я прокинулась — побачила маму. «Багато часу минуло, а вас усе нема та й нема, розхвилювалася, пішла шукати». Тут же, разом з мамою дали нашій дівчинці ім'я, назвали її Вірою, бо цього дня повірила людям, повірила, що на світі, крім зла, живе й добро і що бути матір'ю — не ганьба, а щастя. А після того, як люди повірили, я і себе змусила повірити в те, що почуття, які були між нами, подарували нам цю дівчинку...

Коли Віра виросла й запитала у мене: «Хто мій батько?», я розказала їй про наше чисте й світле кохання...

Люба змовкла.

До балки, де вони сиділи, вже не пробиваються сонячні промені, вода здається чорною. Очерети стоять, як якісь чудовища, нав'ючені ношено. Любі дивиться туди, де є сонячне світло, на протилежний схил. Поки вона розповідала про все, що з нею трапилося, жодного разу не

поглянула на Бекіра, навіть якщо й подивилася б, то нічого б не зрозуміла, дивлячись на скам'янілій вираз його обличчя.

Бекір мочить. Йому б знайти слова, котрі могли б пом'якшити розбурханий Любін біль, але, як на зло, такі слова не спадають на думку. Нарешті, не знайшовши слів, обійняв Любі за плечі, поцілував її в щоку.

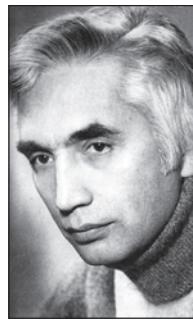
Вона поглянула на Бекіра очима, повними сліз:

— Ти мені пробачив? Скажи, що мені треба зробити, щоб ти мені пробачив?

— Це ти мені вибача за те, що я тоді не зміг тебе вберегти від рук катів. Пробач.

Взявшись її руки в свої, поцілував.

Сонце вже сковалося за високими горами. На землю спускався вечір. Прохолодний вітерець шелестів листям. Любі почулилася від холоду. Бекір встав на ноги і подав їй руку. Стріннувши піджак, накинув Любі на плечі. Оминувши озерце, вони вийшли на дорогу і попрямували до села. Любі, узвівши його під руку, намагалася йти за ним в ногу. Дорога, вкочена колесами автомобінів, впіралася в зелень дерев, що виднілися по-

Еміль АМІТ

ОЛЕНЯЧЕ

переду, а за ними проглядали будиночки під черепицею.

Несподівано перед ними з'явилася постать дівчинки. Любі здрігнулася:

— Віро, що трапилось?..

Коли до них лишалося кілька кроків, дівчинка раптом зупинилася, зім'явила хустку в руці. Бекір відразу упізнав у ній ту дівчинку, що зустрілася йому в лісі з квітами в руці. Як і в лісі, вона знову дивиться на Бекіра «Любінним очима», — викапане його перше хохання! Дівчинка чекає, вона хоче взнати, хто цей дядько — родич чи гость...

Усміхнувшись, Бекір ступив крок до неї:

— Добриден! Це я... — сказав він.

Обличчя дівчинки засяяло радістю, підстрибнувши, вона кинулась йому на шию.

— Добриден, таточку, я тебе знайшла!

— Вірно, дочки, ти знайшла...

Озирнувшись, Віра помітила, що мама витирає хусткою очі.

— От бачиш? А ти не вірила...

Віра взяла під руку маму і Бекіра. Утром вони попрямували до села...

Віра безупинно розповідає про те, як почала шукати батька, як склали екзамени в школі, про однокласників і про свого друга — Павлика Степаненка. Здається, ця дівчинка — найщасливіша людина на світі.

Коли прийшли в село, вони домовились зустрітися увечері в Раї Губанової.

— Я до тебе зайду, — сказала Любі і, прощаючись, прихилилась щокою до його плеча.

— А тато не піде з нами додому? — спітала Віра, нерозуміюче глянувши на маму, потім на Бекіра.

— Hi, він зупинився в своєму домі, — промовила Любі і тут же додала: — в домі, де раніше жив... Його речі в домі Варвари Петрівни.

— Ну й що, нехай до нас в дім принесе, добре, тату? Принесеш? — вона з надією дивилася на нього.

Бекір згадав, що жодного разу не був у Любі вдома. Тоді побоювався її батька. Зараз Бекір зрозумів, що Любі й сама не дуже цього хоче. У обох сім'ї, своє життя.

— Тату, ти повинен побачити мою кімнату, мусиш знати, як живе твоя дочка! — наполягала Віра.

Бекір обійняв її за плечі:

— Я зайду й обов'язково подивлюся твою кімнату.

— Ти прийхав до мене і повинен жити в нашему домі.

— Шо ти кажеш! — докірливо промовила маті, — ти ж знаєш, що в Бекіра Асановича...

— У батька, — поправила її дочка.

— Гаразд, в тата є сім'я, якщо він зарах зупиниться у нас, то що казатимуть люди? Сама подумай.

Радість погасла в очах дівчинки. Вона замовкла. Бекір відчув провину перед дівчинкою. Він хотів її підбадьорити, але чомусь не знайшов слів.

Почало смеркатися, удалини зникли ліс і гори. Із сусідньої вулиці, здіймаючи куряву, завернув «газик» і зупинився біля них. Дверцята легковика відчинились і з нього по-молодецькому вистрибнув чо-

ловік років п'ятдесяти й підійшов до них.

— Любов Михайлівна, весь день шукаю вас, — сказав він і з-під густих брів кинув погляд на Бекіра.

— Наш гість, колись ми вчилися в одному класі, нині живе в Ташкенті, за фахом — селекціонер, — відрекомендувала його Любі.

Чоловік подав руку:

— Юхим Тимофійович, голова колгоспу.

Він відвідав Любі вбік, щоб обговорити важливі колгоспні справи. В тому, як говорив цей рослий чоловік, в його руках була видна віра в себе, сильна воля.

Люба і Юхим Тимофійович йшли дорою, розмовляючи упіволоса, а машина повільно йшла за ними.

Віра, сумно глянувши на Бекіра Асановича, спітала:

— Ти скоро пойдеш, так?

— Пам'ятаєш, ти в листі писала, що хотіла б подивитися місто Ташкент, може, разом пойдемо?

Віра, певно, забувши, що вона вже не маленька дитина, повисла на шні в Бекіра Асановича і, підстрибнувши ноги, почала дрігати ними. Бекір, який не очікував такої реакції на свої слова, ледь втримався на ногах...

* * *

Вірочка клопочеться по дому, допомагає накривати на стіл, а сама погляду не відводить од вікна, чекає когось. Усі зна-

йшли дорогою.

Наздогнавши, машина зупинилася біля них. Решту дороги вони іхали мовчки. Через деякий час стемніло, водій увімкнув фари.

Люба мовчала, вона про щось думала, переживала... Адже уперше так далеко відправляє свою дитину, їй ще тільки сім-надцять. Незважаючи на те, що має атестат зрілості, для матері вона ще дитина.

Машина мчить на великий швидкості. Тільки віхавши у місто, водій поїхав по-вільніше. Коли вони приїхали на вокзал, залишалося кілька хвилин до відправлення поїзда. На пероні було людно.

Люба не втрималася, заплакала, пригорнувши Віру до грудей. Водій заніс їхні валізи до вагона. З гучномовця долинуло прохання до проводжаючих залишити вагони. Любі щось говорить дочці, дає їй останні напутчення. Віра, обійнявши матір, поцілувала її щоки, очі і застрибула до вагона.

Бекір, взявшись Любі за плечі, поцілував її очі. А вона дивиться на Бекіра, начебачить востаннє і хоче назавжди запам'ятати його...

Поїзд рушив.

— До побачення! — сказав Бекір і не-охоче відпустив її руку.

Люба витрала слізами і усміхнулась.

— Тату! — погукала Віра.

Бекір біг поруч з поїздом, що вже набирав швидкість і, нарешті, застрибнув до тамбура.

Увійшов

КОНФЕРАНСЬЄ – СИМВОЛ ЛЮДЯНОСТІ Й ТВОРЧОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

**ВИСТАВА ЗА П'ЄСОЮ ГРИГОРІЯ ГОРИНА «ПРОЩАЙ, КОНФЕРАНСЬЄ!»
В КРИМСЬКОМУ АКАДЕМІЧНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ МУЗИЧНОМУ ТЕАТРІ**

Григорій Горін – драматург вельми вигадливий та витончений. Йому притаманний неповторний стиль, у якому органічно поєднуються такі, здавалося б, несумісні художні аспекти, як гостра публістичність і глибинний драматизм, зворушливий ліризм та іронічна дотепність. За всієї неповторності та упізнаваності цього літературного стилю кожен драматургічний твір автора не схожий на попередні, вражає нестандартністю композиційних рішень, поетичних деталей, настроєвих відтінків, інших мистецьких параметрів.

Це можна сказати й про п'єсу «Прошай, Конферансьє!». Постмодерна мозаїчність, калейдоскопічність її конструкції, яка декому може здається неприйнятною чи дивною, насправді дуже далека від показної ефектності чи якоїсь там недбайливості («непримітності») автора, а криє в собі вельми впливову, вищукано організовану цілісність, вона тут цілком художньо вмотивована й доцільна.

Насамперед, у цій п'єсі маємо вельми своєрідну систему персонажів. Епіцентром цієї системи є постати головного (титульного) героя, що загалом цілком традиційно. Але цей герой не просто головний – він, зокрема і в силу своєї професії, стоїть ніби над безпосередньо відтворюваними подіями, у п'єсі створюється ілюзія розповіді про них зі сцени глядачам – сучасникам героя, через цю призму й нам, присутнім у залі. Така двомірність вимагає від виконавця ролі особливої майстерності, здатності швидко й невимушенено переключатися із системи переживання на систему брехтівського грайливого відчуження, а то й перебувати одночасно в цих двох системах. Код конферансьє відкриває шлях до філософічних узагальнень, до включення дійової динаміки в панораму осягнення одвінчого пліну буття. Навіть у тих сценах, у яких герой задіяний безпосередньо, він на відміну від багатьох інших не стає рабом подій, а з притаманною йому іронічною грайливістю прагне глянути на них в ширшому контексті, а відтак знайти вихід, порадити, допомогти.

Поряд з головним героєм, образ якого за всієї теплоти й задушевності, за всієї житейської колоритності набуває ненав'язливих символічних вимірів, виступають персонажі, що їх теж можна назвати головними, якщо не в усій п'єсі, то принаймні в її ключових епізодах, власне, в тих сценах, безпосереднім учасником яких є Конферансьє, але вже не як конферансьє, а як життєво окресленна постать. Це, насамперед, естрадний автор Володимир Лютиков, з яким, зокрема, пов'язаний центральний епізод першої дії. Дізнувшись про неабияку скрутку, в яку потрапив колега (появляється в пресі 30-х років гостро критичної статті про творчість письменника мала зловісний характер і здебільшого далекосяжні наслідки), герой без тіні вагань прагне усяк підтримати друга. Раптово вирішує залучити до цієї підтримки екзальтовану фанатку, що на один день пріїздить потягом з Нижнього Новгорода до Москви побачити

письменника, чи погоджується той з критикою своєї діяльності. Він прагне скористатися ситуацією, аби легалізувати своє прагнення відібрати в господаря одну з двох його кімнат, мовляв, Лютиков і так в ній майже не живе, а лише зберігає папери з творчими непевного змісту. Дружина прагне якось оступити, прагне втихомирити сусіда, підкреслено ввічливо запевняючи, – вони всіляко погоджуються з цілком справедливим критикою. Далі з допомогою Конферансьє, котрий удає з себе поважного представника житлового комітету, розігрується жвавий, сатирично обарвлений епізод вимірювання квадратури, з'ясування особливостей усмішки-оскалу загребущого сусіда, а відтак чіткої констатації дуже печального факту, що у зв'язку з невідповідністю між тим та іншим йому розширення житлоплощі не світить. У викритті абсурдності деспотичних реалій дотепній Конферансьє небезпечно, але наразі вдало балансує між сценою й дійсністю, між грою й буденним життям.

За всієї побутової, навіть натуралистичної окресленості та сатиричного обарвлення постать сусіда Тихона Сисоєва сягає характерних для п'єси символічних граней, постаючи концентрованим утіленням брутального пристосуванства, його хижий оскал, нездатність до здорової сміху обертається гримасою тоталітарної системи. У сцені за участю цього одіозного персонажа автор гостро й дотепно засуджує сталінізм, який у загальному контексті п'єси трактується далеко не меншим злом, ніж фашизм. Таким чином, у системі персонажів твору окresлюється ще одна фігура, велич суттєва для з'ясування авторської художньої концепції.

Серед мережива образних мотивів твору вирізняється мотив усмішки, насамперед, усмішки дотепного й задушевного Конферансьє, який не просто розважає, а пробуджує вдячний відгук у серцях глядачів, навіть найбільш заневірених у житті, таких, наприклад, як Віра, котра вже було розумчалася сміятися.

Реальна підтримка Лютикова кмітливим Конферансьє виявляється, насамперед, у тому, що він, використовуючи свій авторитет, забирає колегу з надто небезпечної Москви на тривали гастролі до Білорусі, де над учасниками філармонійної групи безпосередньо чигає нова небезпека – війна застасте артистів зносацькою під час концерту.

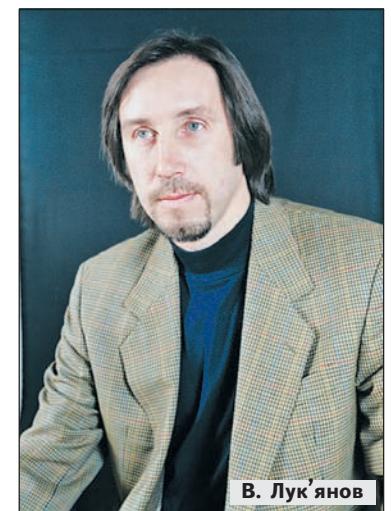
Друга дія п'єси – геройчні будні пріфронтової концертної бригади, яка волею долі опиняється у ворожому оточенні, а зрештою – у фашистському полоні. Артисти рушають в розташованій поблизу військовій

госпіталі, де Віра служить медсестрою, а дорогую потрапляють у тяжку скрутку. Тут п'єса за всієї своєї безперечної самобутності дещо перегукується з відомою повістю Бориса Васильєва «А зорі тут тихі». Драматичний нерв повісті – зіткнення жіночності і війни, а п'єси Г. Горіна – акторства (цілком мирної професії) і війни. І там, і там майже всі провідні персонажі гинуть, зникають одне в невідворотному вирі гнітючих подій. Артисти під керівництвом Конферансьє відмовляються співпрацювати з фашистами, що стає, врешті-решт, основною причиною розтягнутості в часі трагічної розв'язки.

Так само, як у першій дії концентрованим згустком сталінізму постає сусіда Сисоєва, у другій дії аналогічним втіленням фашизму є клоун Отто, керівник німецької пріфронтової розважальної трупи, перетвореної на таку з учасників мюнхенського кабаре. Його поява спершу в строкатому клоунському вбранні, а потім у фашистській уніформі вельми промовиста. Зрозумівші, що «роз'яснювальна» робота серед радянських артистів цілком марна, Отто (важко сказати, з якихось проблісків людяності, професійної солідарності чи з корисливих міркувань, мовляв, начальство побачить, що він таки виконав покладену на нього місію) пропонує Конферансьє симулювати колабораціонізм, а отримавши машину для виступів, утекти при нагоді, перетнути лінію фронту. Але цим ризикованим планом, на жаль, не дано було здійснитися. Втім, якби вони й здійснилися, відомо, що чекало в рідині стороні на них, хто повертається з ворожого полону. Так чи інакше, постать Отто, що не перекраслоє їх лиховісної одіозності, відкрита для різних трактувань і не позбавлена тонкого психологізму, вельми характерного для стиліової манери Г. Горіна.

Поруч з головним героєм і провідними персонажами невимушеними, легкими, але виразними штрихами окреслюються доволі численні другорядні та епізодичні постаті: рідні – дружина і внук Конферансьє, дружина Лютикова; колеги – артисти естрадної сцени; солдати... Між різними категоріями персонажів немає різких граней. Внаслідок такої композиційної мерехтливості особливої життєвої перевонливості набуває в п'єсі образ народу, якому випало долати неабиякі життєві негаразди.

У виставі за п'єсою Григорія Горіна «Прошай, Конферансьє», здійсненої на сцені Кримського академічного українського музичного театру, головну роль виконує Валерій Лук'янов – улюбленій актор режисера Володимира Косова, талановитий виконавець провідних ролей у постановках п'єс «Череви-

В. Лук'янов

Сцена з вистави

В. Черніков

чес» та «П'ятниці підішові» П. Гладиліна, «Звичайнісінка історія» М. Ладо, «Лист очікування» (Курортний роман) А. Марданя та інших. Актор емоційно й пластично виразний, схильний до відчуття тонких настроєвих нюансів, з неповторною іронічною іскринкою в очах, В. Лук'янов і в цій своїй ролі багато в чому вправдав покладені на нього сподівання режисера і глядачів. Його Конферансьє, як і належить, невимушенено елегантний, наділений широким щирівством і гострою дотепністю, а водночас виявляє неабияку духовну силу у відстоюванні власних переконань. Він веде концерт, який то лунає десь за межами основного місця драматичної дії (а ми стаємо свідками закуличіної метушні), то впритул наближається до авансцени, і тоді ми, глядачі, стаємо, так би мовити, подвійними учасниками театрального дійства, мимоволі включаємося в гру й певною мірою відчуваємо себе також глядачами далекої довоєнної й воєнної пори.

Герой В. Лук'янова вільно і впевнено почувається в цій нестандартній ігрівій стихії. Він легко вступає в контакт із колегами, і з глядачами, прагнучи скрізь і завжди наводити лад, притому як і в безпосередньому побутовому існуванні, так і у вимірах значно ширших, духовних. Саме тому він не може лишистися байдужим до долі неприкаяної дівчини-сироти й підтримує її в життєвій і душевній скруті. У взаєминах з Вірою (актриса Ольга Іжболдіна) виявляється не якесь поверхова сентиментальність, а щира глибока людянистю. Аktor підкреслює, що його герой вміє бути нена-в'язливим, дотепним, іронічним, а головне, – зовсім не показує якоїсь зверхності, спілкується з екзальтованим норовливим дівчичком, як з рівнею, і своєю невимушененою лагідністю, делікатністю, так би мовити, обезбрює його, спонукає вірити в кращу долю і, врешті-решт, усміхатися.

Можна з певністю сказати, що Конферансьє – одна з кращих сценічних робіт В. Лук'янова. Його герой зворушливо життєвий (образ помірежаний тонкими психологічними нюансами), а все ж він підносяється до символічної монументальності. Стильова багатогранність, характерна для драматургічної манери Г. Горіна, відчувається єфектно доноситься актором.

(Продовження на 13-й стор.)

Лише в окремих моментах, коли, наприклад, актор переходить від звернень до сучасного глядача до спілкування персонажа з уявним глядачем минулого доби, впадає в око деякі штучності, надмірна піднесеність цього другого рівня спілкування. Але, на зашта, такі моменти здебільшого нівелюються в загалом вищуканій та природній ігривій стихії. Треба сказати, що появі таких моментів сприяє загальна концепція вистави. Режисер надто захоплюється публіцистичними акцентами, може, для якоїсь частини публіки є ефектними, але надмірний пафос не дає змоги належною мірою розкрити загадану багатогранність стильової манери драматурга, змушує говорити не про невимушений синтез різноманітних поетичних аспектів, а про їхню силувану еклектику. Показовий у цьому сенсі фінал. У п'єсі фінал глибоко зворушливий і символічний. Трагічне звучання ненав'язливо трансформується в оптимістичну тональність – на сцені з'являється внук Конферансє, який продовжує творчі традиції славної артистичної династії, представником якої постає центральний герой твору. У виставі ж маємо несумісні з творчою манерою драматурга плакатні звернення артиста до сучасного глядача.

Помітною постаттю вистави є естрадний автор Лютиков. Згідно з режисерською задумкою він прагне вийти з московської задухи не в російську глибинку, як у автора, а в Україну. Але ж тут, можна сказати, дещо порушується історична вірогідність. Відомо, що тоталітарний режим у 30-х роках у Києві чи Харкові був значно жорсткіший, не випадково ж деякі наші митці (скажімо, поет і член Микола Зеров, режисер Лесь Курбас) тікали від переслідувань у Москву, хоч це їх зрештою не врятувало. Втім, уявлення героя про дійсність могло й не збігатися з самою дійсністю. У трактуванні Валерія Тюленєва Лютиков постає мужньою, сильною особистістю, він гідно сприймає ударі долі й ах ніяк не схиляється коритися. Стримано, але з відчутною вдячністю приймає підтримку товариша і згоджується їхати з ним на гастролі. А згодом підтримує Конферансє в скрутну хвилину. Персонаж В. Тюленєва так само, як і інші естрадні артисти, спершу з категоричним осудом, навіть обуренням ставиться до пропозиції Миколи Буркіні щодо формування нової концертної програми для виступів перед німцями. Але враз, інтенсивно намагаючись щось збагнути, цілком змінює свій настрій, впадає дедалі в більшу задуму, стає самозагубленим. Далі нові психологічні барви – він ніби осівається та з неабиякою внутрішньою вітхою виявляє тверду віру в бездоганну моральну шляхетність свого друга, висловлює впевненість, що тут криється якася нерозгадана темниця.

Серед доволі численних постатей вистави виділяється клоун Otto у виконанні Владислава Чернікова. Він однаково виразний та по-своєму переконливий і в строкатому клоунському вбранині, і в уніформі фашистського військовослужбовця. Актør наголошує, що перед нами підступний жорсткий ворог. Щоправда, окреслені драматургом психологічні тонкощі, властиві цьому образу, майже не проглядаються, ніби нівелюються цією зовнішньою виразністю. Втім, здається, в даному випадку й не було відповідного режисерського завдання.

Вистава дещо перенасичена видовищними ефектами, концертними номерами, але загалом вона доносить аромат минулодоби, порушує актуальні сучасні проблеми, тепер сприймається глядачами і, думається, цілком заслужено відзначена цього року почесним дипломом традиційного Міжнародного театрального фестивалю «Боспорські агони».

Віктор ГУМЕНЮК

«ТРІОДА» ПІДТРИМАЛА «ДЗВІН»

У РАМКАХ ПРОЕКТУ «НЕХАЙ ЛУНАЄ «ДЗВІН» У ЛЬВОВІ ПРОЙШЛО МУЗИЧНО-ЛІТЕРАТУРНЕ ДІЙСТВО: ГУРТ «ТРІОДА» ДАВ БЛАГОДІЙНИЙ КОНЦЕРТ У ЛЬВІВСЬКІЙ ФІЛАРМОНІЇ

Легендарний літературно-мистецький часопис Національної спілки письменників України «Дзвін» переживає часи відродження й оновлення. З цієї осені журнал можна читати і в Інтернет-мережі. Організатор проекту на підтримку журналу Катерина Басараб розповіла: «Дзвін» є неповторним виданням української літератури, а вся робота на його підтримку – це один з найбільших проектів Львова. Журнал цінний тим, що друкує унікальні, важливі матеріали. Коли я дізналася, що такий відомий журнал занепадає і тиражі його малі, виникла ідея організувати фестиваль і концерт на його підтримку. Гурт «Тріода» – відомий як супер-фіналіст шоу «Х-фактор» і улюблений багатьма – дав згоду на благодійний концерт на підтримку часопису. Фестиваль успішно пройшов у серпні, а концерт – у вересні».

Відбувся концерт у Львівській філармонії. Прийшло багато шанувальників як гурту, так і самого часопису. Перед виступом «Тріоди» до людей звернувся нинішній головний редактор Юрій Коваль: «Часопис «Дзвін» – це джерело духу нашого, з якого можна черпати сили, щоб ставати українцями, тому «Дзвін» повинен лунати, і він лунає завдяки вашій підтримці. Приємно, що нас підтримують молодь, свідченням цього є цей концерт».

Пан Юрій розповів історію часопису, який вивів у світ багатьох відомих письменників. Це історія української літератури нового періоду, історія складна і неоднозначна, але життєва і повчальна.

Коли ведучий літературно-музичного свята Роман Файний запросив до слова легендарних письменників Дмитра Павличка і Романа Іванчука, зал довго і невтомно аплодував цим знаменитим митцям. Вони говорили про часопис, про людей, які його творили, про часи злетів українського слова.

Зал Львівської філармонії був заповнений слухачами, що радо прийшли послухати пісні у виконанні молодих талановитих співаків, які мають у репертуарі як українські народні, так і сучасні твори. Три відділення минули на одному диханні. А розпочала «Тріода» концерт піснею «Гей, плине кача...», яка була присвячена загиблим Героям, котрі боролися за мир у нашій державі. Люди піднялися з місць, вшановуючи захисників. Подарували хлопці львівської публіці також власну пісню «Вставай, Україно!».

На завершення концерту гурт «Тріода» разом з усіма присутніми виконали Гімн України. Відчуття цього моменту не передати ніякими словами!

Гурт «Тріода»

Своїм виступом виконавці «запалили» зал творчою енергією та принесли людям масу задоволення. Слухачами гурту «Тріода» стала галицька інтелігенція, яку у філармонію запросили організатори, де була хороша можливість дізнатися про проект «Нехай лунає «Дзвін» більше.

Концерт був побудований як музично-літературне дійство, де лунали і пісні, й уривки з творів багатьох авторів журналу. На екрані з'являлися світлини того автора, чий твір майстерно виконували читці: актриса і журналістка Надія Сирота та письменниця Оксана Лозова.

Ще однією окрасою музичного свята був показ колекції українського одягу учасників фотостудії Анжели Андрієвської. Катерина Басараб – організатор проекту «Нехай лунає «Дзвін» – поділилась враженнями про концерт: «Через те, що відбувся колosalний інформаційний вибух щодо журналу, результати проекту виявилися в 10 разів більші, ніж ми очікували».

На завершення концерту гурт «Тріода» разом з усіма присутніми виконали Гімн України. Відчуття цього моменту не передати ніякими словами!

Не лише глядачі, а й учасники гурту залишилися задоволеними благодійним дійством на підтримку часопису «Дзвін». Хлопці кажуть: «Підготовка до концерту зайняла все наше життя на той момент. Готувались наполегливо, і виступ виправдав усі сподівання. Надзвичайно приемно і злагоджено проходив концерт. Приємно також знати, що відгукнулись люди на прохання допомогти журналу. Виникла ідея підтримати «Дзвін», організувати концерт, щоб молодь знала про цей часопис більше. Завдяки нашій зустрічі з організаторкою проекту і цьому концерту люди більше дізналися про «Дзвін». Ми

погодились підтримати журнал і відчули, що працювати з професіоналами дуже легко. Ми побачили в очах людей задоволення від того,

що є такий концерт! На наших очах відроджується журнал, а з ним і українська культура загалом. Ми

вважаємо, що людська підтримка завжди допоможе знайти вихід з будь-якої ситуації, тому й надалі будемо підтримувати часопис, адже в цьому – велика мистецька сила. Нехай про нього чують, нехай його читають. Нехай лунає «Дзвін»!

Віра ОЛЕШ

Сергій НІКІШИН

Іван Гентош, Руслана Федюк, Надія Гнат та Роман Файний

Катерина Басараб

ШРИФТ KOBZAR KS РОБИТЬ СВІТ БЛИЖЧИМ ДО ГЕНІЯ ШЕВЧЕНКА

У київському Національному музеї ім. Тараса Шевченка презентували комп’ютерний шрифт Kobzar KS, що повністю відтворює почерк знаного українського письменника, поета та живописця. Основою для нього стала рукописна збірка творів Кобзаря – «Три літа». Проект реалізовувався за підтримки Міністерства культури України, адже така ініціатива з дуже актуальною в контексті цікавості до постаті Шевченка і співзвучною поглядом та зацікавленням сучасної молоді.

«За допомогою автентичного почерку Шевченка тепер можна писати листи своїм близьким, коханим – і все це ніби робить нас близчими до магії Генія, дотичними до нього особисто. Адже почерк, як кажуть психологи, має потужну енергію, а літери, написані від руки, несуть генетичну пам’ять. За ним можна дізнатися навіть про характер людини, – сказав під час презентації міністр культури Євген Нищук. – Ми підтримали цей проект, бо саме завдяки нашему Кобзарю відбувається наша мистецька ідентифікація як країни, народу, який знають у цілому світі. Це надзвичайно важливо зараз – і в тих доленочних подіях, які переживає

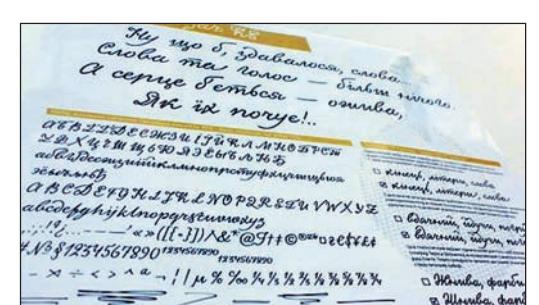
Україна, і символічно – у рік 200-ліття від дня народження Шевченка».

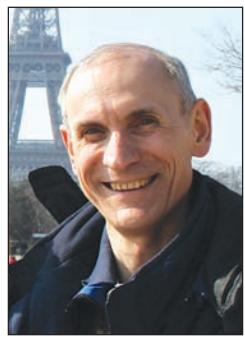
Ініціатором створення шрифту став мобільний оператор «Київстар». До його створення залучили групу графічних дизайнерів – Дмитра Растворцева, Лук’яна Турецького та Геннадія Заречного, так і латинських літер. Нині Kobzar KS підтримує близько 100 мов, має власні цифри, пунктуаційні та математичні знаки, дроби, та-кож у нього інтегровані лігатури та орнаменти. Цікавою розробкою дизайнера стала і можливість писати деякі літери у кількох різних варіаціях, як буває і у звичайному почерку людини. За словами розробників, така різноманітність шрифту додає для його використання ще більше можливостей.

«Це один з перших подібних проектів у шрифтовому мистецтві України, – сказав один з розробників шрифту Лук’ян Турецький. – До цього практики оцифрування почерків і створення на їхній базі шрифту в нашій країні ще не було. Проект був досить складним, адже почерк – це різні речі, і почерку стати шрифтом зовсім непросто».

За словами Дмитра Стуса, директора музею ім. Т. Шевченка, де зберігається рукописна збірка «Три літа», сучасні українські культури бракне технологічності. «Kobzar KS – це один з таких подібних проектів, який враховує, що світ, як і культура, змінився, став візуальним і потребує сучасних втіlenь, – каже він. – Ба більше, такий проект ще більше наближає українського класика до дітей».

Скачати шрифт з почерком Шевченка вільно можна з офіційного сайту проекту – kobzar.kyivstar.ua. Файл є сумісним з програмою Microsoft.

ДНЯМИ секретаріат Національної спілки журналістів України одноголосно ухвалив рішення подати на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка книжку публіцистики Сергія Шевченка «Соловецький реквієм». Цієї новинки немає, на жаль, у продажу, але вона цілком доступна читачеві, котрий ще не забув дороги до бібліотек. Збірку видано державним коштом – як соціально значущу літературу – за програмою «Українська книга» 2013 року, тож майже весь її тираж надійшов до бібліотечної мережі країни.

Кілька років тому кремлівська влада заборонила українському дослідникові, автору книжок про Соловки Й Сандармох С. Шевченку в'їздити на територію РФ. Та цей недружний крок лише додав публіцистові натхнення в підготовці нової правдивої книжки про злочини радянської імперії. Пропонуємо нашим читачам один з нарисів, що побачив світ у виданні, яке, на думку редакції, цілком справедливо й заслужено подається на здобуття найвищої відзнаки в царині публіцистики.

*Народжений в козацькому
Зінькові,
Чув під ногами він
Елладу й Рим.
Нестримної фантазії
Гольфстрім
Його в часи відносив
барокові...
Леонід Черевatenko
(Микола Зеров, 2007)*

...Колеса глухо стукотять,
мов хвіля об пором.
Стрічай, товариш Хароне,
і з лихом, і з добром.

*Василь Стус
(Пам'яті Миколи Зерова, 1977)*

Прізвище Миколи Кост'янтина Зерова – поета-неокласика, близького перекладача, знавчя античної літератури – потрапило в поле зору органів ВЧК–ГПУ–НКВД, якщо вірити самим же дзержинцям, відтоді, як в УРСР слово українець стало синонімом слова «націоналіст». А сталося це просто з колиски червоної імперії.

Під час слідства в листопаді 1935-го за сфаєрсифікованими матеріалами кримінальної справи чекісти змусили професора Зерова так і написати в заявлі:

«Весь мой путь от начала Октябрьской революции вплоть до ареста в апреле 1935 года был путем украинского буржуазно-националистического деятеля, сыгравшего заметную роль в деле формирования националистических к-р кадров».

Але цього здалось мало енкаведистам і військовим прокурорам, тому вони ще раз «копнули» глибоко, аж до жовтневого перевороту:

«С первых годов революции до момента ареста я занимал руководящее место в националистических к-р кружках, входивших в единую цель националистического подполья, организованно выступавшего против Советской власти». Далі професора змусили визнати ще й певний «заклик до терору»: «Зачитанное мною у [Максима] Рильского стихотворение П. Кулиша «До кобзи», одной из строф которого я придал значение поминок по расстрелянным Косынко (писменник Григорий Косинка. – Авт.) и др[угим] украинским националистам, ставшим на путь террора, являлось прямым призывом к террору с моей стороны. Мое чтение прозвучало как заявление о солидарности с расстрелянными, как голос сожаления о их судьбе, как призыв к мести по отношению к руководителям партии и власти на Украине». А наприкінці «свого загальненого висновку з показань» в'язень, звісна річ, мав засвідчити, що вважає себе винним, відповідальним за «терористичні тенденції» та за певнити: «...Я стал на путь осознания своих преступлений, содеянных мною против Советской власти на протяжении многих лет, с первых годов Октябрьской революции».

«Неокласики» політичного терору змусили професора – справжнього поета-неокласи-

На здобуття Шевченківської премії

14

с Зеровим и Удовенком также проявил большой интерес к личности Зерова и спрашивал, как он может поскорей его увидеть.

Про великого майстра словесності Семен Підгайний згадував у своїх «Соловецьких портретах»: через два чи три місяці Миколу Кост'янтина Зерову присудили 10 років ув'язнення, решті – так само або трохи менше. «Всех іх содержите на о. Соловки, а в случае прибытия до открытия навигации – на Морсплаве. Обеспечьте невозможность побега. Возьмите на спецучет», – написав начальник ГУЛАГ НКВД комісар державної безпеки III рангу Матвій Берман (мине час і в 1939-му його розстріляють, згодом реабілітують).

Через Ленінград, Медвежу Гору та Кем в'язнів доправили на біломорський архі-

Портрет політ'язня М. Зерова написав на Соловках невідомий художник

Під час обшуку в обвинуваченого Зерова вилучили книжки «Чорна Рада» Пантелеймона Кулиша, «Політика» «автографом» розстріляного терориста Косынко» та іншу «націоналістичну» літературу.

Про «зв'язок з репресованим к-р елементом» свідчив і вилучений лист висланого за контрреволюційну діяльність мовознавця Василя Чапленка – в той час відомо-

го на Дніпропетровщині українського громадського діяча й письменника Василя Чаплю. Його 1929 року зарештували у справі «СВУ», про яку він уперше дізнявся від слідчого. Арешт і 7-місячне ув'язнення позбавили його роботи. А далі – поневіряння, переїзди, під час яких митець не полишив наукових досліджень: вивчав говорки українців, писав, але вдавав свої книжки лише за кордоном, куди потрапив 1945 року під час Другої світової війни.

Визнав свою «привину»

Під час обшуку, проведених у слідчій справі № 1377, у звинувачених виявлено таке. У поета Марка Вороного зберігалися: «Стаття фашистського діяча за кордоном Донцова, націоналістична література «Історія України» Грушевського, «Історія української літератури» Львівського видання та ін.». У вкладача української мови літератури Ананія Лебедя: «Біографічні записи розстріляних терористів Косинка і Фальківського, фотознімки колишнього Голови Центральної Ради і Директорії УНР Винниченка, одного з керівників к-р організації «СВУ» Дурдуківського та відомого українського націоналіста Хвильового, фотомонтаж есерівських видань і націоналістична література «Історія української літератури» Єфремова, «Історія України» і «Кобзар» петлюрівського видання з «тризубом» на обкладинці, стено-графічний звіт «СВУ», книжка «Політика» Косинка та ін.». У науковця Бориса Пилипенка знайшли «шовкову стрічку з вишитим УНРівським гербом «Тризуб» і брошуру з УНРівським гімном «Ще не вмерла Україна».

Армійський прокурор Липов, констатувавши, що всі звинувачені визнали себе винними, вирішив надіслати слідчу справу до Київського військового округу для передачі її на розгляд військового трибуналу.

Рішення не змусило надто довго чекати: 28 березня 1936-го з Москви в Медвежу Гору

пелаг. Колишній соловецький в'язень Юрій Чирков у своїх спогадах відтворив розповідь Ананія Лебедя про пригоду, що сталася 1935 року з Максимом Рильським, який «хоча й ходив у неокласиках, але писав у різних жанрах, поєднуючи ліризм із соціальними замовленнями». «Гнучкість спини» урятувалася поетової життя: вірш, присвячений Сталіну, сподобався верховному інквізитору, який наклав резолюцію: «Автора заохотити, можливо, з нього згодом вийде новий класик української літератури». Прогностичні резолюції Йосифа Біссаріоновича, як відомо, спроваджувалися, тож молодший неокласик став не тільки класиком, а й депутатом, академіком, героєм, а його колеги, як пише Чирков, діставши по десять років, прибули в Соловки, де часто вечорами під монастирськими склепіннями дзвінела латини Вергілія і Горация.

Творив на Соловках

Як багато хто з українців, засуджених у справах УНКР (української націоналістичної контрреволюції), Микола Зеров перебував у СЛОНі на спецбліку й «агентурно пророблявся». Про це свідчить, зокрема, оперативне повідомлення від 20 листопада 1936 року – щодо виявлення зв'язків ув'язнених:

«З к Зеровом Николаєм Константиновичем 17-го листопада 1936 року при встрече беседовал с источником и, когда узнал, что в лазарете Санчасти пробы для работы в качестве врача з к Удовенком Владимиром Васильевичем, осужденным по ст. 58-2-11 на 8 лет, то з к Зеров, сильно обрадовавшись, стал рассказывать, что Удовенко – его задушевный друг и выражал большое желание скорей его увидеть. Вечером того же дня источник, встретившись с з к Удовенком, передал ему о своем разговоре

Сергій ШЕВЧЕНКО

РОЗПЛАТА ЗА ЯНИЧАРСТВО

(Закінчення.
Поч. на 9-й стор.)

Ta це сентиментальність, пане Коцюбинський, і за неї прошу мене вибачити. Не до лица нашим лютим часам подібні сентименти. Я про інше хочу з вами говорити.

Ви — командуючий українським (!?) військом; я — тільки рядовий український письменник. Ви — людина, що в своїх руках держить — чи на довго? — життя і долю мільйонів людей; я — один з тих мільйонів, може, один із призначених на страту, якого з вашого наказу можуть щохвилини послати на смерть ваші поспаки. Ви тільки починаєте свою життєву путь; я, може, її кінчаю. Нас ділить прірва, безоднія несходима, яка тільки-но може ділити більшовика од старого соціаліста, що не раз звідав царської тюрми та жандармських скорпіонів. Проте я не заздрю вашій силі й не поміняю її на мою несилу; проте я не хотів би починати своє життя вашим способом, як не бажаю вам кінчати, може, призначеним мені. Не бажаю, бо це було б полегкістю за нечуване діло, що тяжить на вас, а полегкості — скажу по щирості — вам я зичити не можу. Єсть учинки, пане Коцюбинський, яких нічим ні одкупити, ні спокутувати й за які орошення не може бути. На вас лежить тавро таких учинків.

Не буду вам, пане Коцюбинський, нагадувати, що виховано вас, по смрті батька вашого, громадським коштом, що на український гріш, на ту тяжко загорювану удовину лепту ви, пане Коцюбинський, здобули свої переконання: це теж сентименти, які не лицюють нам тепер, в дні божевіля й жаху. Не говоритиму також і про ваши способи політичної боротьби: про них можна б сперечатися, як і про всяких способів. Але ось не сентименти вже і не такі справи, про які можна сперечатись. Десять день мільйонове місто, місто беззбройних і беззахисних дітей, жінок і мирної людності, конає в смертельному жаху. Де-

сять день смерть літає над головами неповинних людей. Десять день творяться такі жахи, — я їх бачив, пане Коцюбинський! — од яких божеволіють люди. Десять день конає українська воля... I ви, син великого батька, що любив — і це я знаю — наше місто, — ви його не захистили. Коли ваші «вороги», — од яких ви не стидалися, проте, брати допомогу, — щоб не руйнувати міста, вийшли з його, ви входите триумфатором та завойовником, і, сіючи мізерні брехні про «буржуазність» та «контрреволюційність», чесним ім'ям свого батька покриваєте нечуване злочинство, яке вже зроблено і по сей день робиться, — ті гори трупу, що навергано во ім'я рівності й братерства без жодного суду і слідства, ті ріки крові, що течуть вашими, пане Коцюбинський, слідами. Та ви не тільки покриваєте нечуване злочинство — ви робите нові. Ви поблизнірському знущаєтесь з усього, що дороге українському народові й що було дороге вашому батькові. Ви українською мовою розповідаєте про свій триумф. Ви нею ж слебізуєте свої накази воякам...

Навіщо ви це робите?

Коли Юда поцілував свого Великого Навчителя — цей одновів іому самим коротким запитанням: «Чи поцілунком продаеш Сина чоловічого?». Що вам сказати про цей ваш поцілунок? І яким голосом відповідатимете, коли невисипущий сторож людський, совість, запитає вас: «Де брат твій, Авель?». Та найбільші зрадники в історії людськості, Каїн з Юдою, спокутували свій гріх. Один ходив по світу, «стенай і трясіться», другий — «шед удавися». Ви, пане Коцюбинський, цього не зробите. Ви не стогнатимете і не трястиметеся. Ви не повіситесь. Це ж сентиментальність. На це треба того, чого вам бракує органічно. Ви спокійно хліба-солі заживатимете, і коли вам, пане Коцюбинський, нагадають, що на ваших руках кров, — ви, як Щедринів Молчалин, усміхнетесь безтур-

ботно: «Я вимил-с... і, сідаючи за стіл, не прийде вам на згадку та сім'я, яку шестипудовий набій усю знищив саме за обідом.

Нічого вам не скаже і той шестиліток-хлопчик, що вдарив себе ножем, коли його тата — чуете, пане Коцюбинський, тата! — одірвали од його, беручи на катівську розправу. Не скажуть і ті ранені, яких з шпиталів брали на розстріл, і тільки тим з них, що самі і ти вже не здолали, — ласкаво кидали: «Ну, ждіть черги...» Ви скажете — то буржуазна кров... Звідки ви знаєте? — спитаю вас. I чи не більше за цих проклятих десять днів пролито крові пролетарської? А втім, для мене це ваги не має, бо і буржуазна кров так само червоніє, як і пролетарська, і так само веселіше її текти по жилах, ніж по піску Маріїнського парку, і так само п'янить вона людей, що можуть полоскатися у ній. I голі трупи, ограбовані, роздягнені, які снопами розвозили по вулицях — вони німо свідчать, що п'яні од горілки й кровлю люди ні впину, ні межі хижакства своєму не знають. I коли у вас, що носять прізвище Коцюбинського, знялася рука на Київ, коли ви можете чесним ім'ям великого українського письменника покривати всі заподіяні злочинства, коли ви досі жити можете — то вам вже нічого боятися: можете спокійно спати...

Спіть спокійно. Я знаю, що вашу запанцеровану совість словами не дістати. Ale ж і ви знайте, що з насіння, яке посіяли ви в рідину землю, вродить не те, чого ви сподіваетесь. Не рівність і братство, а тільки ножи обюдні, зненависть, кров... До чистої справи і рук чистих треба докладати, а нечисті руки і найчистішу справу загиджують, бруднят, калають. I хоч у десятьох водах мийте їх — не змите вам ганьби і неслави, якими вкрили ви себе і своє діло. Я знаю — ви тепер цього не годні

«Смерть буржуям!» — під такими «простими» і «конкретними» гаслами (додамо ще: «Смерть контрреволюціонерам!», тобто українцям) вдерлися в Київ більшовики

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ВЕРЕСЕНЬ

29

1621 р. — був укладений Хотинський договір, за яким Польща зобов'язалася перед Туреччиною утримувати козаків від набігів на Крим.

1938 р. — засуджено до страти українського письменника, бандуриста Гната Хоткевича.

1941 р. — нацисти почали знищувати людей у Бабиному Яру.

Народилися:

1845 р. — Іван Карпенко-Карий, український письменник, театральний діяч, драматург, актор, ерудит, брат Миколи Садовського та Панаса Саксаганського.

1866 р. — Михайло Грушевський, професор історії, організатор української науки, політичний діяч і публіцист, голова Центральної Ради (1917-1918), академік, автор понад 2000 наукових праць.

Помер:

1930 р. — Ілля Рєпін, визначний художник-реаліст українського походження.

Народився у Чугуєві в Україні, походить з родини військового поселення. Одним із його предків був український козак Ріпа.

Ілля Рєпін залишив багату й різноманітну мистецьку спадщину, його ранні розписи церков в Україні знищенні під час війни, численні жанрові, побутові картини, портрети і твори на історичні теми зберігаються в музеях Росії, України та у приватних колекціях.

30

Всеукраїнський день бібліотек. 1614 р. — підписано угоду, якою обмежувалися козацькі права й реєстрове козацтво зобов'язувалося нести сторожову службу й жити лише в Запоріжжі.

ЖОВТЕНЬ

1

Міжнародний день людей похилого віку.

Міжнародний день музики.

1648 р. — під час визвольної війни українського народу 1648-1654 років проти Польщі фортецю Кодак захопили козаки на чолі з полковником Нестеренком.

1665 р. — Петра Дорошенка обрано Гетьманом Правобережної України.

1727 р. — гетьманом Лівобережної України обрано Данила Апостола.

1919 р. — закінчилася українсько-польська війна.

1929 р. — розпочались численні арешти в Україні членів вигаданої сталінцями Спілки визволення України (СВУ), початок масового винищення української інтелігенції.

1948 р. — розпочалася експлуатація газопроводу Дашава-Київ задовжки 513 км.

2

1738 р. — у Переяславі Єпископ Переяславський Арсентій Берло відкрив вищий навчальний заклад — Переяславський колегіум.

1918 р. — гетьман України Павло Скоропадський розпочав формування української національної гвардії.

1990 р. — Революція на граніті (або Студентська революція на гра-

ніті) — кампанія протестного голодування української радянської молоді 1990 року з вимогами: недопущення підписання нового Союзного договору; перевиборів Верховної Ради УРСР на багатопартійній основі; проходження військової служби юнаками-українцями на території України; націоналізації майна Компартії України та ВЛКСМ; відставки голови Ради Міністрів УРСР.

Голодування студентів на площі Жовтневої революції (теперішній Майдан Незалежності) та масові акції протестів у Києві, провідну роль у яких відігравали студенти та учні технікумів і ПТУ, тривали з 2 жовтня до 17 жовтня 1990 року. Влада змушена була задовільнити вимоги протестувальників.

Народилися:

1865 р. — Денис Січинський, український композитор.

1906 р. — Іван Багряний, український поет, прозаїк, публіцист, поетичний діяч.

Західні дослідники творчості Івана Багряного відзначали унікальну здатність письменника до «кошмарного гротеску» — неабиякого гумору сержантів, оптимізму серед трагедій в глухій війні, що проводиться на величезних просторах євразійської імперії. Юзеф Лободовський твердить, що «Сад Гетсиманський» перевищує силулю вислову все, що дотепер на цю тему було написано, з іншого ж боку, — є виразним свідченням глибокого гуманізму автора, що на самому дні пекла зумів побачити людські прикмети навіть у найзвірліших осібняків.

1943 р. — Богдан Стельмах, український поет. Його вірші «Перший сніг», «Пшеничне перевесло», «Колиска вітру», «Запроси мене у сні», «Тільки раз цвіте любов» з музикою Івасюка й Білозіра стали загальнонаціональними шлягерами.

Історія і сучасність

зрозуміти. Ale хоч те ви, може, зрозумієте, що заважає мені, рядовому письменнику, цього листа до вас, «народного секретаря», хоч задля годиться, заряди самої ввічливості, підписати — і з звичайно пошаною».

Сергій ЄФРЕМОВ

28 січня (10 лютого) 1918 року

* * *

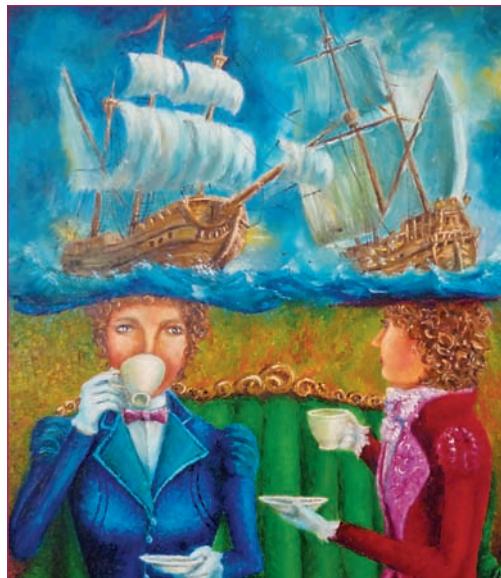
I декілька слів про подальшу долю наших героїв.

Сергій Єфремов. У 1920-ті роки — віце-президент Всеукраїнської академії наук. Назавжди залишив для історії класичний курс «Історія української літератури», близьку дослідження творчості Тараса Шевченка, Панаса Мирного, Івана Франка, Михайла Коцюбинського, інших величтів нашого слова. Особливі місце в нашій історії та культурі посідає його знаменитий «Щоденник», без прочитання якого неможливо уявити механізм тоталітаризму в Україні. Більшовицька влада нічого йому не забула й не пробачила: зарештований у липні 1929 року, Сергій Єфремов був оголошений на процесі Спілки визволення України (СВУ) головним ідеологом цієї організації. Загинув у сталінських таборах.

Юрій Коцюбинський. У 1920-1930-ті роки — на дипломатичній (працював у пост. представництва СРСР в Австрії та Польщі) та господарській роботі (у 1930-1934 рр. — заступник голови, згодом — голова Держплану УРСР). Восени 1934 р. його було звинувачено у «прикритті дворушництва контрреволюціонерів-троцькістів». Перебував на засланні в Алма-Аті, потім — у Сибіру, 1936 р. — заарештований вдруге й після важких катувань засуджений до розстрілу 8 березня 1937 р. Військовою колегією Верховного суду СРСР.

Отже, кожен обирає своє. Хтось — нести до кінця свій хрест гуманіста і борця за свободу рідного народу, а хтось — служити катам (вправдовуючи це високими словами про «світле майбутнє» і обманюючи народ, зрештою, її себе). Кожен робить віль. Це, власне, і є життя.

Ігор СЮНДЮКОВ

I ЩЕ Й КАРТИНА В ПОДАРУНОК!

Зустріч з Іваном Мініним у статусі колеги для співробітників Будинку художника Сімферополя стала справжньою несподіванкою. Успішна молода людина, яка з відзнакою закінчила магістратуру Таврійського національного університету ім. В. Вернадського, майстер спорту України з боксу, раптом вирішує кардинально змінити своє поле діяльності.

— Мабуть, це я свого часу зміг переконати Івана в тому, що крашого мистецтва від живопису в світі не знайти, — сказав відомий кримський художник Віктор Бабанін. — Він мене почув і пішов цим шляхом.

Енергія, що виражалася раніше в спортивних результатах юнака, за допомогою розвитку художніх умінь і навичок графічного дизайну на факультеті мистецтв Кримського інженерно-педагогічного університету трансформувалася в творчий заряд образотворчого мистецтва. Сміливий і рішучий у боксерських поєдинках на рингу, він постає на полотні чуттєвим ліриком з яскравим жит-

терадінним колоритом, відтіном найвності в якому компенсується нестримною фантазією. Персональна виставка «Яскравий кварти», що відкрилася в Будинку художника, є своєрідною квінтесенцією чотирьох минулих років.

— Як у музичному квартирі кожен з інструментів виконує свою партію, так і кожен мій рік відрізняється від іншого, — говорить автор.

Зміновалися змальовані з натури під час подорожей півостровом пейзажі: «У дорозі», «Вид на Алушту», «Вид на Ангар-Бурун», «Вид на Бабуган-Яйла», «Сімферопольське море», «Степовий вітер». Поряд з

ними у дома час від часу з'являлися різні тварини: «Райська пташка», «Равлик часу». А коли домашніх улюблениць — собаку кішку — Іван зобразив у різних костюмах («Мадам Анфіса», «Сер Арчибалд», «Шериф»), іхні комедіні портрети в образах персонажів казок так сподобалися глядачам, що він розпочав створювати цілу серію картин про тварин — коней, котів, собак, овець для своєї наступної виставки. Всього ж, починаючи з 2009 року, молодий художник взяв участь у восьми колективних виставках у Сімферополі, Севастополі, Києві, Празі, у двох ротаріанських благодійних аукціонах у Сімферополі, провів дві персональні виставки — «Свято фарб» і «Бокс» — у Сімферополі та третю — «Арт-Міст» — у Бостоні (США).

Вдохновлення і пошук нових форм і методів пе-

редачі авторською технікою на полотні, папері, склі та металі зовнішнього світу в поєднанні з індивідуальним сприйняттям наповнюють картини І. Мініна живою енергією. Точність та анатомічність його пензля підкоряються розуму, щоб, за словами геніального Леонардо да Вінчі, думка працювала разом з руковою. І хоч є в його композиціях ще кострубатості, декоративна натягнутість, загалом експозиція засвідчила про серйозну роботу автора над пошуком власного стилю в сучасному образотворчому мистецтві. І як глибокий філософ і яскравий реаліст, він немов про себе говорить мовою фарб в акварелі «Всьому свій час». Щиро дякує за підтримку своїх творчих устремлінь присутнім на презентації друзям, мамі, дружині.

А щоб інтерес та інтрига на виставці були і для глядачів, кожному з них перед її відкриттям організатори роздали картки з номерами для участі в розіграші. Фортуна в ньому усміхнулася власниці номера 14. Разом з яскравими враженнями від вернісажу вона отримала в подарунок від автора картину «Квітковий час».

Валентина НАСТИНА

В УКРАЇНІ ЗАПОЧАТКОВАНО ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯ ПРО СУЧASНЕ МИСТЕЦТВО ТА КУЛЬТУРУ — IZIN

17 вересня в Україні розпочав роботу новий онлайн-проект IZIN. Як повідомляється на сайті <http://izin.com.ua/>, Інтернет-видання присвячено сучасному мистецтву та культурі як способу життя.

Проект є некомерційним, його

контент складатимуть теоретичні статті, інтерв'ю, есеї, огляди, літературні твори, біографічні дані творчих агентів, кураторські тексти, а також знайдені художні текстові матеріали (листів, нотаток, дружніх привітань тощо).

Як зазначається на сайті IZIN,

головний принцип наповнення журналу — генерування контенту самими читачами або героями матеріалів.

Сайт IZIN оновлюється щотижня. Тексти видання публікуються українською, російською та англійською мовами. Редакторкою видання є Ася Баздирева.

Видання IZIN виникло на базі Платформи культурних ініціатив «Ізолляція» як продовження серії тематичних видань IZO. Проект є

медійним продуктом діяльності платформи і напряму співпрацює з художниками, режисерами, літераторами, дизайнерами, фотографами, кураторами та іншими діячами культури, які були учасниками чи гостями інституції на різних етапах її активності. Втім, IZIN не обмежується цим і цікавиться найрізноманітнішими чинниками формування культурного середовища в Україні та світі.

«Телекритика»

УКРАЇНА ВІДМОВИЛАСЯ ВІД УЧАСТІ В КОНКУРСІ «ЄВРОБАЧЕННЯ-2015»

Національна телекомпанія України в двосторонній домовленості з Європейською мовною спілкою (EBU) прийняла рішення відмовитися від участі в пісенному конкурсі «Євробачення-2015». Про це повідомляє прес-служба НТКУ.

НТКУ пояснює своє рішення складною ситуацією в країні — фінансовою нестабільністю, політичною ситуацією на сході та анексією українських територій, а також тим, що зараз перед НТКУ стоїть найважливіше завдання — переїзд на супільне мовлення. При цьому мовнику доводиться ретельно оптимізовувати будь-які витрати, тож на «Євробачення» в НТКУ немає коштів.

НТКУ сподівається, що Україна не братиме участь у конкурсі лише протягом одного року і вже у 2016 році знову відправить свого представника на «Євробачення».

«Ми розуміємо, що «Євробачення» — це іміджевий проект, престиж. Але ми не маємо права робити щось погано. А на «добре» у нас банально немає грошей. Якщо є у когось бажання нам допомогти — ми будемо тільки раді, але самостійно такий проект, боюся, ми не витягнемо. Тому було прийнято таке рішення», — прокоментував ситуацію генеральний директор НТКУ Зураб Аласанія.

У НТКУ кажуть, що більшість відомих артистів їх запевнили, що зараз відмовилися б від участі в «Євробаченні». «Ми радилися з багатьма артистами, і вони сказали, що не брали б участі у конкурсі виключно з тих мотивів, що нині не час для веселощів. І кошти, які були б витрачені на проведення українського нацвідбору «Євробачення-2015», доцільніше спрямувати на важливіші потреби», — зазначив продюсер творчого об'єднання музичних програм НТКУ Влад Багінський.

НТКУ зараз проводить переговори з EBU щодо трансляції півфіналу та фіналу «Євробачення-2015» навіть без участі в ньому представника України.

НТКУ запевняє, що «завжди з особливою гордістю та натхненням підходила до свого ексклюзивного права проведення національного відбору, фіналу та трансляції конкурсу». НТКУ також виступала організатором «Євробачення-2005» та дитячих пісенних конкурсів «Євробачення-2009» та 2013 років.

Нагадаємо, що «Євробачення-2015» відбудеться в столиці Австрії — Відні — і триватиме три дні — 19, 21 та 23 травня 2015 року. Австрія отримала право провести у себе конкурс завдяки перемозі у «Євробаченні-2014». Кончіти Вурст (вокаліст-трансвестит Томас Нойвірт).

«Телекритика»